Došlo 16. IX. 1930
krat, prilog

Poštnina plačana v gotovini.

Cena Din 1·—

Izhaja vsak dan zjutraj razven v ponedeljkih in dnevih po praznikih. — Posamezna številka Din 1·—, na 16 straneh Din 2·—, mesečna naročnina Din 20·—, za tujino Din 30·—. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva ulica 23. Telefon uredništva 30-70, 30-69 in 30-71.

Jugoslovan

Rokopisov ne vračamo. — Oglasi po tarifi in dogovoru.
Uprava v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68, Podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 24, telefon 29-60, Podružnica v Celju, Slomškov trg štev. 4

Št. 90 Ljubljana, torek, dne 16. septembra 1930 Leto I.

Veliki uspehi ekstremnih strank v Nemčiji

Narodni socijalci pridobili okoli sto novih mandatov - Uspešna afirmacija centruma in komunistov, nazadovanje socijalnih demokratov - Uspehi ekstremnih strank ne bodo mogli odločilno vplivati na zunanjo politiko - Neprijetno iznenadenje v inozemstvu

Berlin, 15. septembra. n. Ob priliki včerajšnjih volitev v Nemčiji je bilo oddanih okrog 4,000.000, odnosno točno 3,940.160 glasov več nego ob priliki volitev l. 1928. Zaradi tega je število poslancev naraslo od 468 na 573, torej za 115 mandatov.

Poraz socijalnih demokratov in meščanskih strank je naravnost katastrofalen, **ker te stranke ne le da niso dobile od novih štirih milijonov glasov niti enega glasu, marveč so še zgubile od svojega števila.** O porazu bi se moralo govoriti tudi v tem slučaju, če bi bili socijalni demokratje in meščanske stranke ohranili svoje položaje ali če bi si jih celo nekoliko ojačili, kot je to slučaj pri nemški ljudski stranki in pa centrumu.

Rezultati glasovanja

Berlin, 14. sept. AA. »Wolfbiro« poroča: Celokupno število glasov, oddanih v vseh volilnih okrajih Nemčije znaša 35 miljonov. Dobili so:

socijalni demokratje 8,536.000 (l. 1928: 9,146.000);
nacijonalni socijalisti 6,275.000 (l. 1928: 809.000);
komunisti 4,599.000 (3,262.000);
centrum 4,549.000 (3,711.000);
nemški nacijonalci 2,459.000 (l. 1928: 4,376.000);
nemška ljudska stranka 1,996.000 (leta 1928: 2,677.000);
gospodarska stranka 1,352.000 (l. 1928: 1,395.000);
nova državna stranka 1,186.000 (l. 1928: 1,478.000);
bavarska ljudska stranka 1,118.000 (leta 1928: 943.000) in
stranka »Landvolka« 1,103.000.

Na podlagi teh rezultatov bodo mandati v državni zbor razdeljeni na sledeči način: **socijalni demokratje dobijo 142 (152), nacijonalni socijalisti 106 (12), komunisti 77 (54), centrum 76 (62), nemški nacijonalci 41 (73), ljudska stranka 33 (45), gospodarska stranka 23 (23) in nova državna stranka 20 mandatov** (25 bivših demokratov). Dalje dobijo: bavarska ljudska stranka 19 (16), Landvolk 18 (13), Hanoveranci 5, konservativna ljudska stranka 6 (8), Landbund 3 (3), krščanski socijalisti 14.

Novi položaj v luči raznih kombinacij

V novem državnem zboru razpolaga dosedanja vladna koalicija z 206 mandati proti okoli 370 opozicijskim. Zanimivi so glasovi o raznih eventualnostih, ki bi pač mogle nastati. Kombinacije, ki jih jemljejo politični krogi v poštev, so naslednje:

1. dosedanja Brünningova koalicija, ki razpolaga z 206 glasovi proti 372 opozicijskim, in je torej v manjšini za 166 mandatov;
2. Weimarska koalicija z Bavarci (socijalni demokratje, centrum, državna stranka in Bavarci) bi imela 252 mandatov proti 321 opozicijskim in bi bila v manjšini za 69 mandatov;
3. velika koalicija (socijalni demokratje, državna stranka, centrum, nemška ljudska stranka in bavarska stranka) z 278 mandati proti 295 opozicijskim, torej s 17 mandati manjšine;
4. velika koalicija z gospodarsko stranko, ki bi imela skupaj 301, proti 272 opozicijskim, torej z 29 mandati večine;
5. sedanja Brünningova koalicija ojačena s socijalnimi demokrati bi imela skupaj 349 mandatov proti 224 mandatom opozicije in bi bila v večini za 125 mandatov;
6. Brünningova koalicija z nemškimi nacijonalisti bi imela skupno 247 mandatov proti 366 mandatom opozicije in bi bila v manjšini za 119 mandatov;
7. blok socijalističnih strank (socijalni demokratje in komunisti) z 219 proti 354 mandatom, torej z manjšino 135 mandatov;
8. socijalni blok v zvezi z državno stranko in centrumom, 310 proti 267 mandatov, torej z večino 43 mandatov;
9. zadnja eventualnost bi bila desničarska koalicija brez državne stranke, toda s centrumom. Ta koalicija bi imela 332 proti 241 mandatom.

Berlin, 15. sept. d. Državni notranji minister dr. Wirth je izjavil glede na izid volitev: **Radikalizem je dobil bitko. Vlada pa ostane na bojišču.**

Politični krogi za veliko koalicijo

Splošno govorijo politični krogi o ustvaritvi **velike koalicije, ki bi obsegala vse meščanske stranke in socijalne demokrate.**

Izgleda pa, da vse to odvisi od predlogov sedanjega kancelarja Brünninga državnemu predsedniku Hindenburgu in od njegovih odločitev. Splošno se naglaša, **da rezultati volitev ne smejo v nobenem slučaju vplivati na dosedanjo zunanjo politiko Nemčije.** — To pravi v svojem komunikeju Wolfov urad.

Nemški nacijonalni socijalisti so imeli včeraj sejo, na kateri je berlinski vodja dr. Göbel naglašal, da bodo nacijonalni socijalisti sodelovali v vladi le, če dobijo portfelja **za notranje zadeve in pa narodno obrambo.** Razen tega bodo zahtevali, da se razpusti pruski deželni zbor in da se v Prusiji izvedejo nove volitve.

Berlin, 15. sept. AA. Wolfbiro poroča: Po dozdaj dobljenih volilnih rezultatih bo imel nemški državni zbor 573 poslancev. Od tega števila bodo imeli socijalni demokratje 143, narodni socijalisti 107, komunisti 76, centrumaši 69, nemški nacijonalisti 41, ljudska stranka 26, gospodarska stranka 23, nova državna stranka 22, bavarska ljudska stranka 18, stranka »Landvolk« 18, ostale stranke 30.

Berlin, 15. sept. d. Izid volitev presojajo v berlinskih političnih krogih tako, **da smatrajo nadaljevanje dosedanje zunanje politike tudi še vnaprej zagotovljeno. Odločna opozicija proti dosedanji nemški politiki znaša v vsem 224 mandatov, to je: 76 komunistov, 107 nacijonalnih socijalistov in 41 nemških nacijonalcev.** Ker šteje nemški parlament v vsem 575 poslancev, zaostaja ta opozicija za polovico poslancev.

Poljski in avstrijski komentarji

Varšava, 15. sept. n. Rezultat volitev v Nemčiji je iz taktičnih razlogov zelo zadovoljil poljske nacijonaliste. Z ene strani se nadejajo sličnega uspeha tudi v Poljski, z druge strani pa menijo, da se bo Nemčija sedaj po teh volitvah tako zapletla v notranje boje, da se ne bo mogla v toliki meri afirmirati proti Poljski. Na vsak način pa so prepričani, da bo zmaga nacijonalistov v Nemčiji vplivala na Poljsko v tem smislu, da bo tudi ona krenila v nacijonalistično smer, to seveda iz državnih razlogov.

Dunaj, 15. sept. n. Rezultati nemških volitev so na Dunaju napravili globok vtis ne samo radi tega, ker so Avstrijci pravzaprav del nemškega naroda in ker avstrijski Nemci z velikim zanimanjem sledijo vsem dogodkom v Nemčiji, marveč posebno radi tega, ker bodo tudi v Avstriji meseca marca volitve. Skrajni nacijonalisti, predvsem heimwehrovci, pričakujejo, da bodo včerajšnji rezultati volitev v Nemčiji povoljno vplivali na njihov uspeh pri bodočih avstrijskih volitvah. V tem zmislu nacijonalistični tisk opozarja na Starhemberga in dosedanjega voditelja avstrijskih heimwehrovcev, o katerem je znano, da je v tesnih stikih s Hitlerjem.

Vtisi v zapadni Evropi in Ameriki

Pariz, 15. sept. n. Pariška javnost je mučno iznenadena zaradi rezultatov včerajšnjih volitev v Nemčiji. Pravijo, da slabši ti rezultati niso mogli biti. Uspehu Hitlerjevih pristašev pripisujejo zelo velik političen pomen, čeprav vedo, da ne bo mogel njihov uspeh v odločilni meri vplivati na zunanjo politiko zaradi še vedno prevladujoče sile socijalnih demokratov in centruma, ki bi v vsakem slučaju preprečila vsako akcijo v tem zmislu. **Razen tega pravijo listi, da se vidi, da Stressemanna ni več med živimi. Zaradi njegove smrti so Nemci glasovali proti politiki miru.**

»Quotidien« pravi, da bi vendar moralo priti do vlade weimarske koalicije. »Populaire« pa meni, da bodo edino-le socijalni demokratje mogli rešiti demokracijo in politiko miru v Nemčiji. Brünning je torej, kakor se vidi, premagal Hindenburga, zato pa ojačil Hitlerja. Pravijo, da se bo moral nasloniti na socijalne demokrate, če bo hotel normalno vladati. Vlada samih meščanskih strank pa v Nemčiji ni mogoča.

London, 15. sept. n. Današnji listi prinašajo samo vesti svojih dopisnikov iz Nemčije glede volitev in njihovih rezultatov. Samo z naslovi kažejo svoje stališče. Večinoma imajo ti naslovi ta-le zmisel: Zmaga fašistov.

Newyork, 15. sept. n. Rezultat volitev v Nemčiji prinaša današnji tisk kot senzacijonalno vest na prvem mestu. Vendar vsi listi menijo, da Hitler ne bo imel prilike niti možnosti, da pride na vlado. Očitno se kani vlada ojačiti s socijalnimi demokrati.

Briandova izjava

Ženeva, 15. sept. d. Novinarjem je izjavil danes francoski zunanji minister Briand glede volitev v Nemčiji: Razumeli boste, da se ravno tu v Ženevi do sedaj še ne morem podrobneje izjaviti o izidu nemških volitev. **Vendar pa trdno upam, da bo nadaljevanje politike sprave tudi po volitvah še mogoča.**

Nadaljevanje politične debate v Ženevi

Včeraj je govoril tudi naš zunanji minister dr. Marinković

Pariz, 15. septembra. AA. Po poročilu iz Ženeve je na današnji seji skupščine Društva narodov govoril zastopnik Avstralije Brenard, ki je tolmačil dejstvo, da razorožitev vendarle napreduje. Nato je govoril japonski zastopnik Macudeira, ki je ugotovil, da so bili na londonski pomorski konferenci doseženi pomembni uspehi. Zatem je pozdravil idejo g. Brianda o Panevropi in dejal o njej, da je z gospodarskega stališča prav odrešilna.

Na današnji seji skupščine Društva narodov **je nadalje govoril jugoslovanski minister za zunanje zadeve dr. Voja Marinković**, ki je na kratko opisal razpoloženje duhov napram varnosti in razorožitvi. Zatem je minister dr. Marinković izjavil, **da vlada v mnogih državah velika vznemirjenost in da se pojavlja bojazen o možnosti nove vojne, ki bi bila mnogo strašnejša od dosedanjih vojnih spopadov, ker bi narodi zgubili vero v ukrepe proti vojni in vodili bodočo vojno do iztrebljenja.** Glede načrta o panevropski uniji je minister dr. Marinković predlagal, naj se ustanovi odbor, ki bi bili v njem zastopniki vseh evropskih držav in ki bi imel nalogo, da prouči to vprašanje, in bi predložil poročilo o njem skupščini Društva narodov.

Po govoru jugoslovanskega ministra za zunanje zadeve dr. Voje Marinkovića je dobil besedo grški zastopnik Politis, ki je predlagal, naj se imenuje odbor, ki bo proučil organizacijo panevropske unije. Nova federacija bi morala pričeti, je dejal Politis, z unifikacijo mednarodnih konvencij po primeru balkanske konference, ki bo v Atenah.

Mednarodne tekme vojnih letal

so se vršile v nedeljo v Baneazi pri Bukarešti v prisotnosti kralja Karla in ogromne množice občinstva

Bukarešta, 15. septembra. Včeraj so se na letališču v Baneazi pri Bukarešti vršile velike mednarodne letalske tekme. Udeležili so se jih letalci Francije, Italije, Jugoslavije, Češkoslovaške, Romunske in Poljske. **Prireditvam je prisostvoval romunski kralj Karol, ki se je pripeljal na letališče ob pol 11. dopoldne in ki so ga ogromne množice gledalcev sprejele z viharnimi ovacijami.** Nadalje so prisostvovali prireditvi kraljica Marija, princ Nikolaj, predsednik romunske vlade Maniu, ministri, generali in drugi dostojanstveniki.

Tekmovalo se je za pokal romunskega letalskega majorja Zarileana. Romunski letalec Georgije Stefanesco je žel za svoja izvajanja z letalom, ki je bilo zgrajeno v Romuniji, viharne aplavze desettisočglavih množic. Letalske ekipe vseh sodelujočih držav so bile opetovano aklamirane in so žele za svoja izvajanja priznanje prisotnih. Ob 1. so bili inozemski letalci predstavljeni romunskemu kralju. Tekme so se končale ob 19. brez incidenta.

Posvetitev tovarne tobaka v Nišu

se je vršila včeraj na svečan način obenem z odkritjem kipa Njeg. Veličanstva kralja

Niš, 15. septembra. AA. Danes ob 9. dopoldne se je začelo slavnostno posvečenje nove tvornice za tobak v Nišu na Crnom Krstu z vzidavanjem povelja. Slavnostni obred je izvršil episkop Dositej ob asistenci svečeništva. Obredu so prisostvovali odposlanec Nj. Vel. kralja, armijski general *Milan Jovanović*, dalje v imenu kraljevske vlade minister za finance *dr. Švrljuga*, predsednik upravnega odbora uprave državnih monopolov *Ignjat Bajloni*, upravnik monopolov *inž. Marković* ter člani upravnega odbora samostojne uprave državnih monopolov. Nato je bil odkrit spomenik, ki so ga postavili uradnikom in nameščencem tvornice, padlim v vojni za osvoboditev in ujedinjenje.

Ob 10. dopoldne so prispeli iz Beograda ministri: *Nikola Uzunović, dr. Srskić, Lazar Radivojević, dr. Kosta Kumanudi, dr. Matko Drinković, Filip Trifunović, Juraj Demetrović, dr. Švegelj in bivši minister Ninko Perić.* Od diplomatskega zbora so prišli avstrijski poslanik *Ploenis*, češkoslovaški poslanik *Flieder* in odpravniki poslov Francije, Poljske, Rumunije, Nemčije, Madjarske in Albanije. Svečanosti se je udeležil tudi pomočnik finančnega ministra dr. *Gospodnetić*, vladni komisar pri upravi državnih monopolov dr. *Pavlić*, šef centralnega presbiroja *Milan Marjanović*, direktor tvornice *Djordje Mirović* in mnogoštevilno meščanstvo.

Drugi del svečanosti se je začel pred posebno tribuno, na kateri so se nahajali odposlanec Nj. Vel. kralja in člani kraljevske vlade. Episkop Dositej je odslužil pod vedrim nebom službo božjo ob asistenci svečeništva. Po službi božji je imel govor o pomenu zgraditve novet vornice v Nišu. Episkop Dositej je pri tem izrazil zahvalo Nišanov, v prvi vrsti Nj. Vel. kralju, da se je zavzel za gospodarske interese mesta Niša.

Po posvetitvi nove tvornice je povzel besedo Ignjat Bajloni, predsednik uprave državnih monopolov, ki je orisal zgodovino nove tvornice, katera je le obnovitev prejšnje tvornice, ki se je od l. 1887. nahajala v Beogradu na Topčiderskem drumu, a se je morala radi vojne evakuirati. Končno je bilo sklenjeno, da se tvornica obnovi v Nišu. Nato je govornik nadaljeval: »Zato naj bo izrečena neizmerna zahvala v prvi vrsti *najvišjemu voditelju našega naroda, ki se zanima in trudi za vse koristne uvedbe in vsa dela: Našemu velikemu jugoslovanskemu kralju Aleksandru I. Naj gre naša zahvala predsedniku ministrskega sveta in ministru notranjih zadev generalu Petru Živkoviću, za njim pa vsem članom kraljevske vlade, zlasti finančnemu ministru dr. Švrljugi, kakor tudi vsem onim, ki so na kakršenkoli način pomagali, da se je to delo končalo.*«

VREMENSKA NAPOVED.

Dunaj, 15. sept. **Vreme spremenljivo, skraja še deževno in hladno, potem pa napreduje zboljšanje.**

Stari strankarski duh naj izgine!

»Odložimo vse ostanke prejšnjega stanja, da onemogočimo obnovo starih strank,« je dejal v svojem govoru na člane banskih svetov predsednik vlade gen. Živković in čas bi že bil, da bi se vsi brez izjeme ravnali po teh besedah. Kajti samo tedaj, kadar smo se oprostili vseh ostankov stare miselnosti, smo v resnici sprejeli novo miselnost in smo postali sposobni, da pričnemo izvajati jugoslovansko akcijo, ki je naloga vseh nalog.

Mnogi sicer pravijo, da so že čisto pospravili tudi z zadnjimi ostanki stare miselnosti, a potrebnih dokazov za to trditev še ni videti. Ti dokazi pa bodo podani takoj, ko bo stara miselnost izginila tudi iz vseh onih organizacij, ki so bile pomožne organizacije strank. V tem je namreč jedro vsega vprašanja, da ni zadosti, če so likvidirane bivše stranke, temveč mora izginiti strankarski duh tudi iz vseh onih organizacij, od katerih so bivše stranke živele. Šele takrat, ko ne bo v nobeni pomožni organizaciji živel več strankarski duh, šele tedaj bo bivših strank definitivno konec in šele takrat bo onemogočena vsaka obnova bivših strank.

V ta namen je potrebno, da se članstvo v teh pomožnh organizacijah strank zelo spremeni in da bodo vse te organizacije odprte za vse bivše strankarje. To je tudi edino logično, ker je odpadel delilni vzrok, ki je povzročal, da je imela vsaka stranka na vsakem področju nacionalnega življenja svoje posebne organizacije. Ta delitev sil je šla le prepogosto tako daleč, da je bilo onemogočeno vsako napredovanje naroda, ker do skrajnosti razbite narodne sile so bile preslabotne, da bi sploh mogle kaj doseči. Jasno je vendar, da je v vasi komaj toliko sposobnih ljudi, da more dobro uspevati eno prosvetno društvo, vsled strankarskega interesa pa jih je bilo vedno po dvoje in tudi več. Pri tako silni razcepljenosti je bilo tudi že vsako tekmovanje nemogoče, ker sploh ni bilo zadosti sil za tekmovanje. Nad vse mnogo bi se pridobilo, če bi se sedaj vsa ta hipertrofija društev likvidirala in če bi se vsa ta odvišna društva zlila v eno potrebno in krepko delujoče društvo. Nov duh bi potem zavladal v društvih in ta duh ne bi bil strankarski, temveč aktivno jugoslovanski.

Kakor v prosvetnih društvih, tako pa bi likvidacija starega strankarskega duha privedla tudi do združitve gospodar. društev v nove in močnejše enote. In prav tu bi bili uspehi nad vse veliki. Gospodarska osamosvojitev našega naroda je izvedljiva le s skupnim delom vsega naroda. Zato je nujno, da so vse gospodarske organizacije naroda v službi ene misli, da se za to misel zbere ves narodni kapital in tako dobijo sredstva tudi za največje posle.

A ne samo kapital, temveč tudi najširša propaganda je potrebna, da se izvede gospodarska osamosvojitev našega naroda. Uspešna propaganda pa je nemogoča, če je narodna sila razbita na nešteto organizacij, če vsaka od teh sloni na drugem principu. Vse naše gospodarske organizacije mora vezati ena skupna misel, to pa je nemogoče, če ni iz njih docela izginil stari strankarski duh. V vsaki obliki mora izginiti ta duh, ker vedno je ovira in vedno je nasproten složnemu delu. To pa je prvi pogoj gospodarske osamosvojitve.

Kdor od bivših strankarjev je zato pristaš nove miselnosti, ta bo predvsem gledal na to, da čisto zatre stari strankarski duh v onih organizacijah, katerim pripada in kjer ima vpliv. Sam se bo potrudil, da pritegne v svoje društvo vse one ljudi, ki niso bili v društvu le vsled starih strankarskih razlogov, a bi vsled svojega poklica in po svojih sposobnostih spadali v društvo. In če je funkcijonar društva, potem bo skrbno pazil, da bo delovanje društva takšno, da ne bo imel niti najstrastnejši bivši nasprotnik nobenega vzroka za nezadovoljstvo. Kakor so si v vladi podali ministri najrazličnejših bivših strank složno roko za napredek Jugoslavije, tako se morajo tudi na deželi združiti vsi prosvetni in gospodarski delavci za složno delo. Vseh nepotrebnih, iz strankarskih ozirov povzročenih delitev mora biti konec in v tem je šele dokaz, da je izginil stari strankarski duh.

V nobeni stvari se lepše ne vidi pripadnost k novi miselnosti, ko v likvidaciji strankarskega duha tudi v vseh pomožnih organizacijah strank. S tem so pravzaprav stare stranke šele popolnoma likvidirane in s tem so šele ustvarjena plodna tla za jugoslovansko akcijo. Tudi iz pomožnih organizacij naj izgine stari strankarski duh!

Novi inozemski glasovi o tržaškem procesu

Nedopustno obnašanje braniteljev - »Nasilja, ki jih razen v sovjetski Rusiji ni moči najti nikjer drugod«

Bruselj, 15. septembra. AA. V zvezi s procesom v Trstu poroča belgijski list »Le Soir«, da je v stanu objaviti podrobnosti, ki doslej še niso bile znane v inozemstvu in ki hudo obremenjujejo italijansko vlado. Te podrobnosti so dokument prve vrste. Listu jih je izročil belgijski odvetnik, ki je prisostvoval procesu v Trstu.

»Tako nam je bilo zaukazano.«

»To, kar me je začudilo in kar najbolj obremenjuje moje italijanske tovariše, s katerimi sem govoril med procesom — piše — ni način procesa, kakor ga je vodilo fašistično sodišče, ki je ravnalo po že v naprej določenih smernicah, marveč je obramba, s katero je neki odvetnik branil svoje obtožence. **Po poklicu odvetnik ne samo da ni ravnal, kakor bi moral kot zagovornik obtožencev, nego je storil še nekaj hujšega. V svojem govoru je sam omenil najtežjo kazen, ki jo predvideva zakon.** Te besede italijanskega odvetnika je ponatisnilo vse italijansko časopisje, izjemo tvorijo le listi, ki jih čitajo v inozemstvu. Moj italijanski tovariš je dejal: »Miloš in Bidovec sta bila člana istega udruženja in kot taka sta izvršila zločinska dejanja, zlasti atentat na »Popolo di Trieste«, ki je imel grozne posledice. Zato bi ju morala zadeti najtežja kazen.«

Uredništvo »Le Soirja« pristavlja, **da se je dotični odvetnik, po imenu Zenarrio, kasneje opravičeval pred belgijskim odvetnikom, češ »tako nam je bilo zaukazano«.**

Odlikovanje eksekucijskega bataljona

Bruselj, 14. septembra. List »Le Peuple« ostro obsoja italijansko vlado zaradi odlikovanja bataljona milice, ki je izvršil smrtno obsodbo nad žrtvami tržaškega procesa. List poroča v tej zvezi, da so zastopniki konzulatov v Trstu z gnusom opazovali množico, kako je vzklikala bataljonu (črnim krvnikom), ki se je vračal z morišča, kjer je moral en cel bataljon izvršiti smrtnokazen nad štirimi Slovani.

»XX. Siècle« pa odgovarja listu »Journal de Genève«, ki piše o pacifizmu Italije in o prizadevanjih te države, da bi dosegla ravnopravnost z ostalimi velesilami, in veli, da so po tržaškem procesu taki članki kaj odveč.

Nov dokaz nasilja nad Jugoslovani in Nemci

London, 14. septembra. Labouristični tednik »The new Statesman« priobčuje članek o italijansko - jugoslovanski napetosti v zvezi z umorom tržaških mučenikov in pravi, **da je ta proces nov dokaz za nasilne ukrepe Mussolinija proti Nemcem in Jugoslovanom. Članekar pravi dalje, da je bilo delovanje slovenskih agitatorjev le odgovor na nasilja, ki jih razen v sovjetski Rusiji ni moči najti nikjer drugod v Evropi in ki se izvajajo brez uma in brez pozitivnih rezultatov.** Ta nasilja proti drugorodcem so ponoven dokaz Mussolinijeve ozkogrudnosti, ki se celo izdaja za šampijona revizije mirovnih pogodb v korist Nemčije in Madjarske. Z isto pravico bi se moglo zahtevati revizijo mirovnih pogodb glede novopridobljenih italijanskih provinc. List zaključuje članek s tem, da bodo Mussolinijeve metode le pomnožile občo nezadovoljnost in da ogrožajo mir v Evropi.

Enajstletnica prebitja solunske fronte

Lepa spominska svečanost Udruženja rezervnih oficirjev v Zagrebu

Zagreb, 15. septembra. AA. O priliki enajstletnice prebitja solunske fronte je priredilo udruženje rezervnih oficirjev in bojevnikov, pododbor Zagreb, danes dopoldne spominsko svečanost v katedrali in v srbski pravoslavni cerkvi. Spominsko svečanost v katedrali je celebriral kanonik Koranik, pri spominski svečanosti v srbski pravoslavni cerkvi ob 11. uri pa je činodejstvoval Kosić in pomočnik Jakšić. Spominske svečanosti so se udeležili ban Savske banovine dr. Šilović, generali Stosić, Ilić in Milković in ostali zastopniki vojske, mestni načelnik dr. Srkulj, zastopniki udruženja rezervnih oficirjev in bojevnikov kapetan dr. Krinčić, rezervni kapetan Krizmanić, rezervni pomorski kapetan Srnić, zastopniki zveze dobrovoljcev, pododbora v Zagrebu Pavlović Boško, Ante Kovač, v imenu društva »Kneginja Zorka«, pododbora v Zagrebu ga. Ilić, tajnica, v imenu Sokola kraljevine Jugoslavije član savezne uprave Hinko Nagler in mnogoštevilni zastopniki patrijotičnih, kulturnih in humanih društev ter obilno zastopano meščanstvo.

Seja celjskega okoliškega občinskega sveta

Celje, 14. septembra.

Včeraj ob 20. se je v občinski posvetovalnici na Bregu vršila redna javna seja občinskega odbora okolice Celja. Župan g. **Mihelčič** je uvodoma predstavil odboru novega občinskega odbornika g. **Pograjca**, ravnatelja Vzajemne zavarovalnice, ki je prišel na mesto g. dr. Godniča. Nato prečita župan razne dopise. Kr. banska uprava je odobrila v zadnji seji sklenjeni prispevek k povečanju izolirnice v iznosu 25.000 Din. Ker tvori po novem zakonu okoliška občina skupno z mestno občino zdravstveno občino, mora nositi tudi del za vzdrževanje bolniških poslopij. Prebivalci hriba sv. Jožefa prosijo, da se na doslej nedovoljno osvetljenem hribu primerno uredi električna razsvetljava. Prošnja se odstopi elektrifikacijskemu odseku z naročilom, da se stroški za to ureditev vnesejo v novi proračun. Enako prošnjo tovarne Wester za razsvetljavo ceste pod okoliškim pokopališčem se tudi odstopi odseku. — Hidrotehnični oddelek opozarja na škodo, ki jo je ob zadnji povodnji napravila Hudinja. Stavbni odsek bo škodo na licu mesta ogledal in potem poročal. Nato čita tajnik zapisnik zadnje seje, ki se odobri. Obrtni odsek predlaga krajevno potrebo prosilcema Josipu Podpečanu za gostilno na Zg. Hudinji ter Mariji Brečko za gostilno na Zg. Ložnici, kar se odobri. Po predlogu personalnega odseka se podeli domovinska pravica sledečim prosilcem: Ojsteršek Jurij, Roher Anton, Srabočan Ana, Šmerc Katarina, Kolar Janez, Srebočan Franc, Landecki Alojzija, Hrašan Marija, Bukovc Roza, Majcen Antonija; odklonijo se pa Jager Franc ter Mastnak Josip; avstrijskim državljanom Dragu, Albertu in Josipu Reš se zasigura sprejem, da zamorejo prositi za naše državljanstvo. Finančni odsek poroča v okrožnici sreskega načelstva, ki vabi občino, da naj pristopi kot soustanoviteljica k novi občinski hranilnici. Odbor se izreče proti pristopu. Nato slede razni predlogi. Občina bo kupila zemljišče na Jeschouniggovem travniku pod pokopališčem v iznosu 3000 m² po Din 5·50 za m². Nakup je potreben radi tega, da se dobi novih stavbišč za majhne hišice in da se preko tega zemljišča izvede kanalizacija sosednje kolonije od občine zgrajenih stanovanjskih hiš. Občina ne bo več pobirala trošarine na žganje, temveč bo naprosila finančno direkcijo, da naj ona to stori. V občinski hiši v Gaberju se bo napravilo na podstrešju stanovanje, obstoječe iz ene sobe, kuhinje, shrambe in stranišča, za kar so stroški proračunjeni na 15.000 Din. Za hišo Jakoba Omladiča v Sp. Hudinji se bo napravil kanal, k čemer bo prispeval Omladič cevi, občina pa bo plačala delo. Brv pri Grenadirju na Bregu se mora nujno prepleskati in se bo delo oddalo najnižjemu ponudniku za 6.700 Din.

Ob 21·30 je bila seja končana.

Druga narodna in patrijotična manifestacija

Maribor, 15. septembra.

Po veličastni proslavi 20letnice otvoritve in blagoslovitve Slovenskega doma dne 8. t. m., je doživel obmejni Št. Ilj včeraj že drugo pomembno narodno in patrijotično slavje — prvi nastop Sokola. Sokolska misel se po Slovenskih goricah nepričakovano naglo širi, povsod se ustanavljajo nova Sokolska društva, povsod je živahno delovanje in tekmovanje. Šentiljski Sokol je sicer že starejše društvo, vendar pa do včeraj doma še ni nastopilo. Da se temu važnemu dnevu da veličastnejše obeležje, je MSŽ pozvala v Št. Ilj zastopnike vseh svojih društev, ki so se v zelo lepem številu odzvala.

S popoldanskim vlakom je prispela iz Maribora in iz drugih krajev zaledja velika množica Sokolov, Sokolic in drugega narodnega občinstva, katero sta na kolodvoru pozdravila domači starosta br. Sfiligoj in podstarosta brat Bauman. Istočasno je prispela v Št. Ilj tudi četa kolesarjev mariborskega kolesarskega kluba »Perun«, ki se je pridružila sprevodu, ki je ob svitanju godbe in ob plapolanju sokolskih zastav krenil v vas pred hišo staroste Sfiligoja, kjer je z lepimi in navdušenimi besedami spregovoril stari narodni borec, župan gosp. Franjo Thaler. Pozdravil je pred vsem gosp. okrajnega glavarja dr. Ipavca in poveljnika mesta Maribora gosp. polkovnika Stojadinovića, delegacijo župe in Sokolskih društev itd.

Od tu je vsa zbrana množica odšla na travnik podstaroste br. Baumana, kjer je bila javna telovadba. Poleg članov, članic in naraščaja je nastopila tudi vzorna vrsta s svetovnim telovadnim prvakom br. Tošo Primožičem, ki je vzbudila vseobčo pozornost in veliko navdušenje. Vtis, ki so ga napravili vzorni nastopi na domačine, posebno na kmečko obmejno mladino, je bil izredno globok, zato bo ta prireditev pridobila Sokolstvu še novih članov in članic. Enako lepo je uspela tudi zabava, ki se je razvila po telovadbi in končala šele pozno v noč. Tako je Št. Ilj že drugič pokazal svojo veliko nacijonalno in patrijotično zavest.

Poslužujte se za oglašanje »Jugoslovana«!

Popularnost našega kralja v inozemstvu

Bruselj, 15. septembra. AA. »La Nation Belge« in »Le Soir« objavljata sliko Nj. Vel. kralja Aleksandra, ki je bila posneta o priliki izročitve novih zastav jugoslovanskim polkom. Oba lista pristavljata slikam primerna pojasnila.

Premestitve

Beograd, 15. septembra. AA. Z ukazom Nj. eVl. kralja sta bila na predlog ministra za trgovino in industrijo in v soglasju s predsednikom ministrskega sveta premeščena:

v kontrolo mer in dragocenih kovin v Zagrebu za kontrolorja v II/2 g. Mihajlo Nevečerel, kontrolor iste skupine in kategorije, dosedaj kontrolor mer v Celju;

za kontrolorja v II/2 pri kontroli mer v Celju g. Dragotin Taranovski, kontrolor v Zagrebu.

Napredovanje sodnikov

Beograd, 15. septembra. I. Z ukazom Nj. Vel. kralja so bili vpokojeni v višjo skupino: v skupino 4. a) I. kat. dr. **Stuller Josip**, starejšina sreskega sodišča v I-4 v Radovljici; v 4. skupino I. kat. **Brečko Franjo**, sodnik okrožnega sodišča I-5 v Celju; **Gilbert Zupančič**, starejšina sreskega sodišča I-5 na Brdu in **Tratnik Ivan**, sodnik sreskega sodišča I-5 v Laškem; v 5. skupino I. kat. **Slabe Franjo**, sodnik sreskega sodišča I-6 na Vranskem in **Švajger Stanko**, sodnik sreskega sodišča I-6 v Gornji Radgoni.

Oprostitev taks

Beograd, 15. septembra. AA. Na podstavi čl. 6, točka 5 zakona o taksah je minister financ dr. Švrljuga oprostil aeroklub **»Naša krila« v Mariboru** plačevanja taks za vse vloge in prošnje na državna oblastva. Izvzete so vloge v civilnih pravdah. Z istim odlokom je oproščen teh taks **Savez izseljeniških organizacij v Zagrebu.**

Smrt Leopolda Mandla

Dunaj, 15. septembra. d. Danes ob 5. popoldne je umrl znani dunajski publicist in predsednik zveze zunanjih dopisnikov Leopold Mandl. Leopold Mandl je bil pred vojno dunajski dopisnik lista »Vossische Zeitung« in je v tem listu vodil ljuto borbo proti Srbiji. Njegovo ime je v tesni zvezi z znano afero Prochaska in z raznimi drugimi novinarskimi akcijami, s katerimi je takratni zunanji urad na Dunaju pripravljal svetovno vojno. Leopold Mandl je izdal tudi mnogo publikacij o Balkanu, vendar v glavnem proti Srbiji in proti njeni dinastiji. Po vojni je postal središče raznih balkanskih emigrantov. Mandl je umrl za pljučnico in vnetjem rebrne mrene dva dni pred svojim 70. rojstnim dnem.

Samomor v italijanskem poslaništvu v Parizu

Pariz, 15. septembra. AA. Tajnik italijanskega poslaništva Dino Candu, ki so ga našli samoumorjenega, se je ustrelil z revolverjem v usta. V žepu je ostavil pismo na svoje predstojnike, ki v njem pojasnjuje vzrok svojega samomora. Pismo ni bilo izročeno javnosti in časopisju.

Popolna turška zmaga nad Kurdi

London- 15. septembra. AA. Reuter poroča iz Ankare, da se operacije na gori Ararat vrše s popolnim uspehom. Vse uporniške čete so razkropljene in uničene. Usmiljenja zmagovalci niso pokazali. Vojska goni upornike, ki divje beže.

Japonska bo ratificirala pomorski pakt

Tokio, 15. septembra. AA. Čeprav se širi vest, da bo cesarski privatni svét odbil pogodbo o pomorski razorožitvi, sklenjeno na londonski pomorski razorožitveni konferenci, se doznava, da bo privatni svét dal cesarju pozitiven svét, naj ratificira to pogodbo še pred oktobrom. Vestem, da bo vlada padla, nihče ne pripisuje pomena.

Nagradne strelske tekme v Hotinji vasi

Maribor, 15. septembra.

Včeraj ves dan so bile v Hotinji vasi na Dravskem polju velike nagradne strelske tekme, katere je priredila tamkajšnja strelska družina. Namenjene so bile v prvi vrsti domačim strelcem in pa članom drugih strelskih družin Dravskega polja, kjer se ta patrijotični sport v zadnjem času silno razvija. Streljanja se je udeležilo krog 200 tekmovalcev iz Hotinje vasi, Dobrovcev, Skok, Št. Janža, Prepolj, Orehove vasi, Slivnice, Hoč, Rač, Frama, Podove, Sv. Marjete in Maribora.

Prireditev je otvoril krajevni predsednik, šolski upravitelj g. Franjo Čiček s krasnim nagovorom, v katerem je orisal pomen strelskega sporta, spominjajoč se pri tem slavnih srbskih junakov, ki so se borili in padli za naše osvobojenje in veliko Jugoslavijo. Iz Maribora so tekmam prisostvovali oblastni predsednik gospod polkovnik Putniković, tajnik g. Reja, profesor Cajnkar, prof. dr. Fludernik, dr. Černič, dr. Robič in drugi.

Rezultati so bili naslednji: Prvo nagrado na tarči Skoke je dobil Štefan Klinc s 95 točkami, drugo Janez Klinc z 80 točkami, tretjo Ervin Tušek s 73 točkami. Prvo nagrado na tarči Maribor je odnesel Dušan Hinič s 118 točkami, drugo Milan Matejič s 112, tretjo pa dr. Hugon Robič s 111 točkami. Prvo nagrado na tarči Šmarjeta si je priboril Slavko Reja z 41 točkami, drugo Franjo Čiček z 39, tretjo Peter Avguštin s 34. Prvo nagrado na tarči Hoče je odnesel Ervin Tušek s 35 točkami, drugo Ljuban Muršič s 33, tretjo Herman Maver z 31 točkami. Prvo nagrado na tarči Slivnica je dobil Ivo Klinc z 35 točkami, drugo Peter Avgustin z 32 in tretjo Filip Primec z 30 točkami. Prvo nagrado na tarči Dobrovce izven tekme je odnesel Stanko Svenšek s 85, drugo pa Anton Kolman s 43 točkami.

Pri Nj. Vel. kraljici Mariji

Maribor, 15. septembra.

Kakor smo že poročali, je v soboto, dne 13. t. m. ob 10. uri dopoldan sprejela Nj. Vel. kraljica Marija v gradu Suvobor na Bledu zastopstvo odbora Društva za zdravstveno zaščito otrok in mladine v Mariboru. Društvena predsednica se je Nj. Vel. kraljici zahvalila za visoko naklonjenost, katero je Nj. veličanstvo kraljica izkazala društvu s tem, da je prevzela pokroviteljstvo pri slovesni otvoritvi društvene počitniške naprave pri Sv. Martinu na Pohorju in privolila, da nosi ta naprava ime »Počitniški dom kraljice Marije«, nakar je bil kraljici izročen krasen, umetniško izdelan album s posnetki naprav in počitniškega življenja otrok v letošnji seziji v tem počitniškem domu. Nj. Vel. kraljica Marija se je za to napravo podrobno zanimala in stavila več vprašanj, tako glede lege in okolice kraja, zračnih razmer, števila oskrbovancev, zdravstvenih uspehih, nadaljnih načrtih itd. ter obljubila, da bo tekom prihodnje sezije počastila to napravo s svojim posetom. Nadalje se je razvil pogovor, ki se je v ~il ves čas v srbohrvaščini, katero Nj. Vel. kraljica Marija prav dobro obvlada, o kraljevskih otrocih. Iz razgovora o Njenih otrocih, ki se je tikal zdravja, razvoja in vzgoje mladih kraljevskih otrok, se je razvidelo v Njenem Veličanstvu kraljici pravo mater, vso materinsko skrb, ljubezen in čustva, katera goji visoka dostojanstvenica z vsem srcem, do svojih najdražjih biserov. Po 25 minutni audijenci je Nj. ~l. kraljica deputacijo odpustila s ponovnim zagotovilom, da bo društveno napravo osebno posetila. Nato je imela deputacija še priliko videti kraljeviča Petra, ki je brhek, za svoja leta krasno razvit dečko.

Bratranec Nj. Vel. kraljice na gozdarski in lovski razstavi

Včeraj dopoldne so pričakovali na ljubljanskem velesejmu visoke goste. Napovedan je bil obisk Nj. Vel. kraljice in njenega bratranca princa **Fridriha Vilhelma Hohenzolern-Sigmaringen.** Kraljica pa zaradi slabega vremena ni prišla, pač pa se je okoli 11. ure pripeljal z avtomobilom z Bleda v spremstvu adjutanta podpolkovnika **Pogačnika** kraljičin bratranec princ Fridrih Wilhelm.

Na velesejmu so visokega gosta sprejeli v imenu uprave predsednik g. Avgust **Praprotnik,** ravnatelj g. M. **Dular,** predsednik gozdarske in lovske razstave inž. **Rustja,** nadsvetnik inž. **Šivić,** nadsvetnik inž. **Obereigner** in profesor dr. **Böhm.**

Princ si je najprvo ogledal gozdarsko razstavo. Tolmačil mu jo je inž. Rustja in ostali spremljevalci. Z velikim razumevanjem si je princ ogledal vse razstavljene predmete. Zanimal se je za vse podrobnosti, kajti sam je absolviral višjo šumarsko strokovno šolo.

Iz gozdarskega paviljona je princ odšel v lovski paviljon, kjer ga je pozdravil predsednik dr. **Lovrenčič** ter mu predstavil inspektorja dr. **Bevka** in g. **Kapusa** ter borona v. **Gagern.** Nato so princu razkazali rogovja in vse druge znamenitosti razstave.

Ko se je poslovil- mu je dr. Lovrenčič podaril za spomin znak Lovskega društva.

Nič manjše ni bilo prinčevo zanimanje za našo suho robo, ko si je ogledal ribniški paviljon. G. **Ivanc** mu je razkazal vse panoge te naše važne domače obrti in mu podaril miniaturno garnituro »suhe robe«.

Princ si je nato ogledal še misionsko razstavo, kjer sta ga pozdravili ga. dr. **Brejčeva** in ga. **Skuškova.** Urednik Jože **Godina** in kanonik dr. **Klinar** sta mu nato razkazala razstavo. Gospa Skuškova s hčerko pa japonsko sobo in čajnico. Po ogledu šumarske industrije se je princ Fridrih Vilhelm okoli 12·50 odpeljal z adjutantom g. Pogačnikom nazaj na Bled. Pri odhodu mu je gdč. Skuškova v japonski noši podarila lep šopek.

Nova osnovna in meščanska šola v Škofji Loki

Škofja Loka, 15. septembra.

Na mirni, od mestnega hrupa vstran umaknjeni obsežni planjavi ob pokopališki poti je že od početka septembra živahno vrvenje. Vztrajnemu, skoroda petletnemu požrtvovalnemu prizadevanju škofjeloškega krajevnega odbora zastopnikov Škofje Loke, Stare Loke in Zminca je končno le uspela težnja, da se za šoloobvezno deco postavi nov, modernim zahtevam ustrezajoč prosvetni hram; impozantna stavba, ki bo za desetletja spravila ta nujni krajevni problem z dnevnega reda. Tekom počitnic je banska uprava potrdila načrte, nakar je šolski odbor razpisal gradbena dela, ki jih je prevzel mestni stavbenik g. Emil Tomažič, znan po solidni izdelavi novega železobetonskega mostu preko Selščice v Škofji Loki. 26. avgusta je bil na licu mesta komisijonelni ogled gg. sreskega poglavarja Žnidaršiča, zastopnika banske uprave ing. Skaberneta, škofjeloškega župana Josipa Hafnerja, prosvetnega referenta Vinka Zahrastnika in šolskega upravitelja Jakoba Rojica. — Komisija je predvsem uredila zadevo serotutne poti Homanovih, ki bi sekala šolsko zemljišče s takozvano Kufrovo vilo in bi v novi situaciji kvarila ugodno celoto.

Po načrtih ing. Husa in stavbenika Tomažiča se je potem — kakor rečeno — pričelo takoj z deli. Lopate in krampi so zapeli preko travnika svojo pesem. Drevje je moralo preč; pričelo se je z odvažanjem zemlje in nastajali so temelji, ki v prvih osnovah prikazujejo velikost stavbe. Brižno se dovaža stavbeni materijal ter se z deli kljub neugodnemu vremenu pohiteva, da bo novo šolsko poslopje vsaj letos že pod streho; s 15. avgustom prihodnjega leta pa izročeno svojemu namenu.

Šolsko poslopje bo služilo pouku sedanje šestrazredne deške osnovne šole s tremi paralelkami in dvema oddelkoma gorske šole; torej skupno 11 razredov z okoli 400 otroci. Predvidena pa je tudi postopna otvoritev štirirazredne deške meščanske šole, ki bo dokaj pripomogla k obsežnejši naobrazbi doraščajočih fantov. Selila se bo seve tudi obrtna nadaljevalna šola z okoli 80 vajenci letno.

Dohod k šoli bo po pokopališki cesti, ki se bo sčasoma razširila za 1·5 m. Otroci bodo imeli tudi dovolj prostora pred šolo. Skozi trojna vrata bo vhod v obsežni vestibul in odtod po širokem stopnišču v lokalitete I. in II. nadstropja.

Učilnice bodo svetle, zračne in prostorne. — Predvidene so tudi prhe, učne sobe za ročno delo, risalnica, zbornici, kabineti, pisarni, soba za učila, prostori za šolsko polikliniko in kuhinjo itd. Zgradi se tudi telovadnica s šolskim odrom, ki bo močno pripomogel k udejstvovanju PRK in k prireditvam šolske mladine sploh.

Nedvomno je, da je z novo šolsko stavbo storjen velik korak naprej; v sodobno urejenih in higijenskih prostorih bo mladina črpala osnove za odrasle dneve v prid in dobro celokupnemu jugoslovanskemu narodu. Škofjeloški šolski občini moremo na odlični kulturni pridobitvi samo čestitati. **D.**

Naši čevljarji proti Bat'ovi tovarni

V nedeljo dopoldne je zborovalo v Mestnem domu okoli 150 članov Zadruge čevljarjev za sodni okraj Ljubljana. Izredni občni zbor je otvoril s pozdravom vseh gostov gosp. Jernej **Perdan.**

Načelnik zadruge čevljarjev iz Maribora gospod Anton Krajcer je nato poročal o kongresu avstrijskih čevljarjev v Celovcu. Kljub organizaciji je položaj avstrijskih čevljarjev slabši nego pri nas. Glede davkov je povedal, da so težko breme za naše čevljarje ter je dal nekatera navodila, kako naj čevljarji postopajo pri prizivih.

Zastopnik Zveze obrtnih zadrug gosp. Franc Iglič je nato grajal, da niso na občnem zboru tudi zastopniki naše čevljarske industrije. Samozavest naših čevljarjev je še vedno premajhna. Prečital je spomenico Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani na ministrstvo za trgovino in industrijo, v kateri čevljarji izjavljajo, da bi z zgradbo Bat'ove tovarne v naši državi narastla brezposelnost v čevljarski stroki, ki je že itak socijalno siromašna.

Prizadetih bi bilo nad 200.000 čevljarjev v državi. V spomenici zadruga prosi ministrstvo, naj ne da dovoljenja za zgradbo, zaščititi pa je treba domačo čevljarsko industrijo, ki lahko krije vse domače potrebe.

K protestu proti zgradbi Bat'ove tovarne je govoril še Anton **Krajcar.** Povdaril je, da bo poleg zelo razširjenega šušmarstva uničevala n..šo čevljarsko obrt še Bat'ova tovarna, proti kateri se moramo boriti, da nam ne odvzame še ta bori kruh. Govornik je omenil, da bo odšla k ministru posebna deputacija v Beograd in pozval še druge čevljarske zadruge naj skličejo protestne občne zbore.

Na občnem zboru so sprejeli resolucijo na ministrstvo za trgovino obrt in industrijo v Beogradu, na kraljevsko bansko upravo Dravske banovine v Ljubljani s prošnjo, da se zgradba tovarne Bat'e, v naši državi ne dovoli. Prosili so tudi zbornico za TOI v Ljubljani, naj jim pomaga v tej akciji. V opravičilo protesta so navedli v resoluciji razloge, da bi bilo v Dravski banovini z ustanovitvijo tovarne Bat'e približno 20.000 ljudi brez zaslužka. Tovarna Bat'a bi namreč ustanovila v vseh krajih drž ve tudi popravljalnice in bi s tem odjedala čevljarjem kruh. Bat'a obljublja, da bo zaposlil 5000 delavcev v tovarni, 50.000 mojstrov pomočnikov pa bi s tem prišlo ob kruh. Država bi izgubila dohodke, ki jih je Bat'a doslej plačeval za carino in izgubila bi tudi davke, ki so jih doslej plačevali domači čevljarji. Čevljarji Dravske banovine ne nasprotujejo napredku in industrijalizaciji obrti. Banska uprava naj jim dovoli ustanovitev velike moderne tovarne čevljev v Dravski banovini. V petih letih bi v vsej državi bilo zgrajenih pet takih domačih tovarn, ki bi v ceni in kakovosti nadomestovali tovarno Bat'o.H koncu izražajo dano vsi zaupanje Nj. Vel. kralju in kraljevski vladi z vero, d. vlada ne bo z radi tujega podjetja zavrgla četrt milijona zvestih domačinov in državljanov.

Predsednik beograjskega udruženja čevljarjev g. Vlada **Vasić,** je izrazil solidarnost s slovenskimi čevljarji. V imenu zbornice za TOI je pozdravil zborovalce gospod Jurij **Koce.** Po govorih gospoda Krajcarja in Breskvarja je bil izredni občni zbor zaključen.

Smrten padec dveh deklic z vlaka

Vrata kupeja so se med vožnjo odprla, padli sta iz drvečega vlaka in obležali takoj mrtvi.

Litija, 14. sept. 1930.

V nedeljo dne 14. sept. t. l. sta padli med postajama Kresnice—Litija iz drvečega vlaka Ela Kržan in Fani Zidar ter se smrtno ponesrečili.

Ela Keržan se je odpravljala v nedeljo dopoldne s svojo nečakinjo Fani Zidar na obisk k svojemu bratu v Devico Marijo v Polju. Oče g. Keržan, trgovec in gostilničar v Gradcu pri Litiji, ji je še prigovarjal, da naj ostane doma in pomaga materi v kuhinji. Hčerka pa je vseeno nič hudega sluteč z nečakinjo odšla. Popoldne sta se z vlakom, ki privozi v Litijo ob pol treh, vračali domov. Med postajami Kresnice—Litija, kjer stoji v bližini proge njujin dom, sta hoteli pomahati z roko svojim staršem v pozdrav. Odšli sta iz kupeja in stali pri vratih, kar pa je postalo za njiju usodno. V momentu, ko je privozil vlak skozi predor in most ter prišel na ovinek, ki ima na severni strani kamenito steno, so se vrata iz neznanega razloga odprla in obe deklici sta padli iz drvečega vlaka ter ju je zračni puh vrgel ob približno 1 m oddaljeno steno. Obležali sta v jarku, ki je izkopan ob steni. Bili sta takoj mrtvi.

Glas o tej nesreči se je hitro razširil po vsej Litiji in ljudje so strahoma ugibali, ali sta nesrečnici domačinki ali ne. Na kraj nesreče so takoj prihiteli orožniki in mnogo ljudstva; vsem se je nudil strašen prizor. Prostor ob progi je bil ves okrvavljen, v jarku pa sta ležali mrtvi 13letna Ela Keržan in 8letna Fani Zidar. Potegnili so ju iz vode, ki se je od deževja v jarku nabrala in ju položiil v travo na drugo stran proge.

Tragična nesreča vzbuja med ljudmi, posebno pa še med součenkami pokojne Ele, veliko sočutje s starši. Elini starši so popolnoma obupani, kajti ona je bila njihov zadnji otrok, ki še ni bil preskrbljen. Pokojna Ela je obiskovala šesti razred tuk. osnovne šole in je bila med součenkami zelo priljubljena. Rodbinama naše sožalje.

Strela jo vrgla ob tla

Poljčane, 14. septembra.

Skoro ne mine pri nas zadnje čase dan brez nevihte. Iz temnih oblakov, ki se nakopičijo okrog zelenega Boča švigajo strele v takih dneh, da je strah in groza. Vsak se ob tem času spomni zadnjega neurja, ko je treščilo v županovo zidanico v Cerju, ki je pogorela do tal in je nezgoda zahtevala tudi človeško žrtev. Tako je tudi zadnji petek skoro zahtevala svojo žrtev.

V jutro nas je še pozdravilo solnce in še sanjalo se ni nikomur, da bo prišla huda ura, ki se je približala zgodaj popoldne s čudovito naglico. Komaj smo se prav zavedli, pa je že bila tu.

Bliski so se menjavali z gromom v krajših in daljših presledkih. Nenadoma pa se je zelo strašno zabliskalo in tudi že udarilo v neposredni bližini v Poljčanah, in sicer v električni vod, ki je napeljan poleg Hauptmanove hiše. Notri pa je slučajno likala hčerka z električnim likalnikom, kar je bilo zanjo usodno. V tem momentu jo je namreč vrglo ob tla, kjer je oplazena od strele obležala nezavestna, stiskajoč v osmoienj roki krčevito električni likalnik, ki so ji ga nato le s težavo odstranili.

Navzlic temu, da so jo z umetnim dihanjem skušali spraviti k zavesti, se domačim to ni posrečilo. Šele poklicani zdravnik dr. Hronovsky jo je poklical v življenje. Vendar pa bo še trajalo nekaj časa, da bo ponesrečenka popolnoma okrevala.

Strašen zločin v Beogradu

3. septembra je nenadoma izginila Danica Milenković, sestra advokata Milenkovića. Kljub neumornemu poizvedovanju ni bilo mogoče najti nobene sledi za njo. Šele po devetih dneh iskanja se je zadeva na strašen način razjasnila.

Danica Milenković je bila žrtev nravstvenega zločina. Morilec, orožnik Gjorgje Živaljević, je po gnusnem nasilnem dejanju dekle zadavil in jo vrgel v jamo stranišča bližnjega topčiderskega parka, da bi zabrisal vsako sled za seboj.

Njegov zločin bi morda sploh ne prišel na dan, če bi ne bil sprejel advokat Milenković od neke žene iz notranjosti Srbije pismo, v katerem mu sporoča, da je bila o priliki svojega bivanja v Beogradu priča prizora, ki bi morda doprinesel k razjašnjenju zagonetnega izginotja njegove sestre. Videla je ob petih popoldne dekle, slično v časopisih objavljeni fotografiji Danice Milenković, v družbi nekega orožnika in sicer je slednji pridrževal dekle, ki se je hotelo iztrgati iz njegovih rok. Tudi druge priče so sporočile, da so videle omenjeni prizor. Treba je bilo torej izslediti dotičnega orožnika, kar bi se pa ne posrečilo, če bi se slednji ne bil sam izdal. Pekla ga je vest in svojemu tovarišu je zaupal svoj zločin. Njegov tovariš tudi ni mogel te strašne vesti obdržati zase in sporočil jo je komandantu topčiderske orožniške postaje, svojemu predstojniku, ki je takoj odredil Živaljevićevo razorožitev in aretacijo.

Pri obdukciji trupla je bilo ugotovljeno, da je dobila Danica v borbi z Živaljevićem več težkih poškodb, vendar je umrla zadeta od srčne kapi in ne od njegovega davljenja.

Dražba v gradu grofa Szaparija

Grof je imel 80 razkošno opremljenih sob.

Murska Sobota, 15. sept.

Znano je, da je bil grof Szapary tako zadolžen, da ni mogel več upravljati svojega ogromnega veleposestva in da je sodnija zaradi tega sklenila prisilno prodajo njegovih premičnin. Dražba se je že pred približno enim mesecem začela, bila pa je ustavljena ter je izgledalo, da v Murski Soboti ne bo dovolj resnih interesentov za pohištvo, ki je pač velike umetniške vrednosti.

Med tem se je prodaja na novo organizirala. Vrši se iz proste roke in se začne v četrtek 18. t. m. Vršila se bo vsak četrtek, petek in soboto nepretrgoma tri mesece, to je do vključno 30. novembra. Ker je za premičnine v gradu grafa Szaparija vladal velik interes tudi v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Gradcu in na Dunaju, je pričakovati, da bodo sedaj prišli reflektanti spet v velikem številu v Mursko Soboto.

Za knjižnico, ki je ogromne vrednosti, se interesirajo poleg dunajskih tudi neki pariški trgovci, pa tudi ljubljanska univerza. Knjižnica se pa ne bo prodala že sedaj, ker se prične najprej prodaja pohištva in se bodo v prvih treh dneh prodajale po možnosti celotne garniture. Inventar je ogromen, ker šteje grad v Murski Soboti 80 opremljenih sob, ki so prenatrpane s pohištvom.

Nesreče in nezgode

Ljubljana, 15. septembra.

Danes so v javno bolnico prepeljali 16letnega slugo Janeza **Pokornega,** stanujočega za Bežigradom. Popoldne je v »Novi založbi«, kjer je uslužben, odpiral na lestvi okno in padel ter si zlomil desno nogo. — Delavec Josip **Kos** je pri delu v Strojnih tovarnah in livarnah imel opravka z električno svetilko s pokvarjenim stikalom. Električni tok ga je omamil in so ga nezavestnega morali odpeljati v bolnico. — Težka nesreča se je pripetila 69letnemu delavcu **Leskovšku** Ivanu. Bil je zaposlen pri neki stavbi v Devici Mariji v Polju, ki jo gradi tvrdka Ogrin. Na odru, kjer je peljal samokolnico z malto, se je obrnila deska in padel je 4 m globoko. S težkimi poškodbami so ga prepeljali v bolnico. — Ravnotako težke poškodbe je zadobil 57letni državni cestar **Jelovšek** Janez iz Dola. Že dne 10. t. m. je urejal cesto. Milo je privozil tovorni avto ter zadel ob njegov voziček, tako da je sam cestar padel in obležal nezavesten s težkimi poškodbami. V bolnico so ga prepeljali šele danes, kajti bil je tako slab, da prej transporta ne bi prenesel.

Iz pestre policijske kronike

Ljubljana, 15. septembra.

Zasledovani F. Alojzij iz Sv. Jurija v Slovenskih Goricah je prodal v Lormanju popolnoma novo kolo znamke »Puch« za 920 Din. Par dni po prodaji so ga videli, ko je na dirkalnem kolesu peljal skozi Lormanje in je tudi to kolo bržkone kje ukradel.

Kolesar

Policija zasleduje tudi P. S. iz Šenčurja, ki je radi tatvine večkrat predkaznovan, ker je sumljiv, da je ukradel g. R. Zormanu iz nezaklenjene veže moško kolo znamke »Sport«, vredno 950 Din.

Zasledovanje tatu

Policija išče delavca J. Gregorina iz Spodnje Brezovice, ki je obsojen radi tatvine na 6 tednov zapora. Gregorin je brez stalnega bivališča ter izvršuje okrog tatvine koles in razne goljufije.

Uro mu je odnesel

Tesar Rombo Rudolf je naznanil, da mu je na velesejmu odnesel brezposelni delavec Klopčič Alojzij srebrno uro, ki mu jo je izročil v varstvo.

Velika tatvina

Neznan tat se je splazil skozi odprto pritlično okno v spalnico g. A. Kozmana v Metelkovi ulici št. 3 in mu odnesel 3 zlate damske ovratne verižice, zlato uro, otročjo zlato ovratnico, 3 zlate zapestnice, 2 para zlatih uhanov z dijamanti, 3 igle zaponke in še nekaj druge zlatnine in srebrnine ter 400 Din v gotovini. Skupna škoda znaša ca. 12.650 Din.

S. Ivan in G. Ivan sta se v soboto zvečer v neki gostilni napila. Nato sta pa začela streljati. Vsi gostje so se strašno razburili ter pozvali policijsko pomoč. Izkazalo se je sicer, da sta streljala le s strašilno pištolo, vendar je moral S. romati v policijske zapore, da prespi mačka.

100 Din ga je stalo hlajenje

Ključavničar Luzner Franc je prijavil na policiji, da se je s svojo zaročenko nahajal v nedeljo zvečer ob 10. uri v Tivolskem parku na klopi nad sankališčem. Prišli so 4 hrvatsko govoreči mladeniči, ki so ga vprašali, kaj dela tam. Odgovoril jim je, da se s svojo zaročenko hladi. Zahtevali so od njega naj se odstrani, dekle pa naj pusti njim. Ker se je Luzner silno prestrašil, jim je ponudil bankovec za 100 Din ki so ga seveda hitro vzeli in izginili. Ker je bilo temno, ni mogel spoznati napadalcev in tudi patrulja, ki je odšla takoj po prijavi v Tivoli, jih ni mogla izslediti.

Dnevne vesti

— **Princ Alfonz Orleanski v Beogradu.** Na zemunskem letališču je pristal v nedeljo s svojim letalom stric španskega kralja Alfonz Orleanski, kjer so ga pozdravili zastopnik kralja polkovnik Krstć ter španski in romunski poslanik na našem dvoru. Po kratkem prestanku je princ nadaljeval let v Bukarešto.

— **Pomočnik bana dr. Pirkmajer** danes 16. in v petek 19. t.m. zaradi odsotnosti ne bo sprejemal strank.

— **150letnica Bačke Palanke.** Bačka Palanka je v nedeljo proslavila 150. leto, odkar obstoja. Slavja so se udeležili tudi mnogi Beograjčani, kakor tudi zastopnika nemškega in avstrijskega poslaništva.

— **Zasedanje Zveze mest v Ljubljani.** 29. t. m. bo v Ljubljani zasedal poslovni odbor Zveze mest. Na to zasedanje so povabljeni zastopniki Beograda, Cetinja, Dubrovnika, Karlovca, Ljubljane, Maribora, Mostarja, Niša, Novega Sada, Osijeka, Pančeva, Sarajeva, Skoplja, Splita, Šabca, Zagreba in Zemuna.

— **Udruženje jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov — Sekcija Ljubljana** ima članski sestanek v petek, dne 19. septembra ob 20. uri v lastnem družabnem lokalu na Kongresnem trgu št. 1 (II. nadstropje). Na dnevnem redu so zadeve, ki so vzvezi s predstoječo glavno skupščino v Splitu; obenem se bo ugotovil potni program. Vabljeni so poleg vseh članov tudi oni gostje, ki so priglasili udeležbo na skupščini.

— **Likvidacijska masa bivše gospodarske poslovalnice.** Bivša ljubljanska direkcija južne železnice v Ljubljani je oskrbovala svoje nameščence preko gospodarske poslovalnice (aprovizacije), ki je po prevzemu Južne železnice v državno upravo prešla v last državnega erarja. V toku let je imovina te ustanove narasla na vsoto več ko 11 milijonov Din, nastala je iz čistega dobička za prodajo blaga železniškemu osobju. Po likvidaciji gospodarske poslovalnice je bilo sklenjeno likvidacijsko maso predati humanitarnim namenom, in sicer 1·5 milijona Din bolniškemu fondu državnega prometnega osobja za zgraditev sanatorija za bolne na pljučih, ostanek pa se porabi za ustanovitev fonda za gradnjo stanovanjskih hiš železniškemu osobju na področju ljubljanske direkcije.

— **Slovensko planinsko društvo** naznanja, da je bila Krekova koča na Ratitovcu s 15. septembrom zatvorjena. — Koče v Triglavskem pogorju ostanejo do nadaljnega še otvorjene.

— **Črna prst.** Slovensko planinsko društvo naznanja, da je zaprlo Orožnovo kočo z dnem 15. t. m.; Malnerjeva koča je do nadaljnega še odprta in oskrbovana.

— **Volna, bombaž, nogavice in pletenine** v veliki izbiri pri Karlu Prelogu, Ljubljana, Židovska ulica 4 in Stari trg 12. —166

— **Velika racija na šoferje v Zagrebu.** Zagrebško prometno redarstvo je včeraj popoldne priredilo veliko racijo na šoferje. Policijski organi so ustavili vsako motorno vozilo in zahtevali od šoferja, da pokaže vozni list. Aretirani so bili 4 šoferji, od katerih sta bila dva pijana.

— **Avtomobilska nesreča pri Samoboru.** Zidarski pomočnik Vekoslav Vizjak in brivski pomočnik Ivan Stepić sta v soboto zvečer po prejemu plače malo globlje pogledala v kozarec. Ker ni prave zabave brez ženske družbe, sta poiskala sveje znanke Marijo Trajber in Štefico Firer. Pred gostilno, v kateri je omenjena družba nameravala nadaljevati veseljačenje, je sedel šofer Gjuro Brnjar v svojem taksiju. Ker je bil slednji tudi že malce »dobre volje« so začeli pogovor in se domenili, da se odpeljejo v neko gostilno na Dubravi, 8 km od Zagreba. Šofer se je radi svoje pijanosti bal policijske racije, ker je Dubrava še v okolišu zagrebške policije, zato so po kratkem odmoru nadaljevali vožnjo proti Samoboru. Vozil je z neznansko brzino, zato ni čuda, da je pri Rakitju, nedaleč od Samobora podrl dva obcestna kamna, nakar se je avto zakotalil v globok jarek in pokopal pod seboj potnike. Štirji so zadobili težke poškodbe in obležali nezavestni, le Firerjeva je dobila zgolj lažjo rano na roki in opozorila šoferja, kmalu potem mimovozečega avtobusa podjetja »Tapred«, ki je naložil ranjence in jih odpeljal v Zakladno bolnico.

— **Največja opekarna v državi zgorela.** Na povsem nepojasnjen način je včeraj objel plamen veliko opekarno Josipa Müllerja v Indiji. Požar je zavzel naenkrat take dimenzije, da je bila gasilska pomoč brezuspešna. Škoda znaša nad 6 milijonov dinarjev. Zanimivo je, da je lastnik nedavno znižal zavarovalnino od 4 na 2 milijona, tako, da trpi efektivne škode 4 milijone.

Ljubljana

Torek, 16. septembra 1930, Ljudmila. Pravoslavni: 3. septembra, Sodimir.

Nočno službo imajo lekarne K m e t na Dunajski cesti, L e u s t e k na Resljevi cesti in B o h i n e c na Rimski cesti.

*

■ **Mestno kopališče na Ljubljanici** so včeraj 15. septembra zaprli.

■ **Društvo »Skrb za mladino«** v Ljubljani. Danes ob 20. uri se vrši v posebni sobi gostilne »Pri Bončarju«, Sv. Petra cesta, izredni občni zbor. Pridite polnoštevilno.

■ **Čigav je deček.** Delavec Marinko Peter je šel po naročilu po tri vole v Medvode. Ko se je vračal proti Ljubljani je srečal približno 10-letnega dečka, ki mu je na vprašanje odgovoril, da gre domov na Dolenjsko. Marinko mu je pojasnil, da ta cesta vodi na Gorenjsko. Deček se je vrnil ž njim v Ljubljano ter mu pripovedoval, da je prišel v Ljubljano s svojim starim očetom z Dolenjskega. Več mu ni znal povedati. Ker se mu je deček smilil, ga je vzel k sebi. Zdaj je pa prijavil policiji zadevo s prošnjo, da se pobriga, da pride deček na svoj dom.

Maribor

m **Krstna slava rezervnih častnikov.** Včeraj dopoldne je tukajšnje društvo rezervnih častnikov in bojevnikov slavilo svojo krstno slavo v spomin onih, ki so padli za osvobojenje. Cerkvene obrede sta opravila vojaški duhovnik Zavadlav in Trbojević. Slavnostni nagovor pa je imel predsednik Perhavec. Slavnosti so se poleg rezerv. častnikov in bojevnikov udeležili četa 45. pešpolka in vojaška godba, inspektor dr. Schaubach, polkovnik Stojadinović, sreska načelnika dr. Ipavic in dr. Hacin, predstojnik policije nadsvetnik Kerševan, magistratni ravnatelj Köhler, oba poveljnika tukajšnjih polkov, zastopniki Narodne obrane, Sokolske župe, Zveze kulturnih društev, šol itd. Proslavo je opazovala velika množica občinstva.,

m **Jubilej prosvetnega delavca.** Včeraj v torek je tu slavil 75letnico svojega rojstva in obenem 50 letnico mature na učiteljišču v Kopru upokojeni nadučitelj g. Josip Semulič. Semulič je bil rojen v Brestovici na Krasu, učiteljeval pa je po Brdih, Tolminskem in nekaj let po vojni na Štajerskem, kjer je bil upokojen in se je stalno naselil v Mariboru. Jubliantu, ki je s pokojnim Volaričem pijoniril na naši skrajni zapadni narodni meji, želimo še veliko let!

m **Matura.** Med zadnjimi učiteljiščniki 4. letnika, ki so te dni napravili maturo v Ljubljani, sta tudi Mariborčana gg. Roman Košutnik in Nande Vusar. Poslednji se bo kot baritonist posvetil petju in odide na konservatorij v Ljubljano.

m **Smrt obmejnega narodnega delavca.** V nedeljo zvečer je umrl v Št. Ilju v Slov. goricah v 90. letu starosti veleposestnik Fran Puher. Umrl je ob času, ko je tamkajšnji Sokol imel svoj prvi nastop. Pokojni Fluher je bil poleg župana Thalerja dolga desetletja prvi borec za narodno stvar in je bil lani zaradi tega odlikovan z redom sv. Save. Pokopali ga bodo danes.

m **Smrt ugledne usmiljenke.** V tukajšnji bolnici je v nedeljo v 71. letu starosti umrla bivša prednica sester v samostanu sv. Vincencija Padovanskega Placida Perdeller, po rojstvu Tirolka. V mariborski bolnici je bila že od leta 1882. kot usmiljenka, pozneje pa 25 let kot prednica. Doživela je ves razvoj bolnice od 60 do 500 postelj in k temu ravoju je sama zelo veliko doprinesla. Pogreb sestre Placide bo danes ob 14·30 iz upravnega poslopja tukajšnje bolnice na magdalensko pokopališče.

m **Tujski promet.** V prvi polovici t. m. je bilo pri tukajšnjem zglaševalnem uradu priglašenih 1090 tujcev, od teh 305 inozemcev

m **Konec kopanja.** Kopališka sezona v kopališču na Mariborskem otoku se je z včerajšnjim dnem 15. septembra ukinila. Pozabljeni ali izgubljeni predmeti se dobe pri mestnem gradbenem uradu v Frančiškanski ulici 8 I.

m **Zboljšana hrana v Javni kuhinji na Slomškovem trgu štev. 6** v A razredu opoldne in zvečer Din 8·30, v B razredu Din 12·30, v C razredu Din 14·30. Priglašajte se! 3-6

m **Tatvina v cerkvi.** V nedeljo dopoldne je cerkovnik cerkve sv. Magdalene zasačil neko Ljudmilo Štark iz Jarenine, ko je ravno hotela vzeti prt z nekega stranskega oltarja. Cerkovnik je pozval stražnika, ki je Štarkovo aretiral in našel pri njej dragoceni prt z glavnega oltarja ter obtožnico radi tatvine poljskih pridelkov. Z ozirom na to oboje je bila Štarkova izročena v sodne zapore.

m **K filmu?** Torbarski pomočnik J. K. je v soboto javil policiji, da mu je istega dne popoldne neznanokam pobegnila 19letna žena Terezija, ki je odnesla s seboj tudi vse svoje stvari in hranilno knjižico s 5000 Din. Nesrečni mož je trdil, da se je žena odpeljala v spremstvu treh neznancev in, ker je vedno dopisovala z raznimi filmskimi podjetji, sumi, da je odšla na Dunaj ali v Berlin.

m **Sirovost.** Na Ranci pri Pesnici je sunil nek starejši kmečki fant 7letnega posestnikovega sina Franca Pesla tako sirovo, da je deček padel in si zlomil desno roko.

Celje

* **Smrt velike dobrotnice.** V soboto ob 4. popoldne je v svoji vili v Zavodni zadeta od kapi umrla ga. Ana Filipič, vdova Kern, roj. Sima. Rajna je bila vdova po pokojnem odvetniku dr. Filipiču. Premnogo revežev pozna to izredno dobrodelno ženo, saj je skozi desetletja s svojimi karitativnimi akcijami, mnogokrat pa z lastnimi sredstvi pomagala mnogim sramežljivim siromakom, ki bi jih morda kaka javna pomoč ne dosegla. Mnogo gorja je lajšala in mnogo solza brisala, zlasti pa v zadnjih letih, ko je bila predsednica Gospejnega društva. Dosegla je starost 66 let. Pogreb bo danes popoldne ob 16. na mestno pokopališče. Celjski reveži jo bodo vsikdar ohranili v hvaležnems spominu.

***Radi Javne kuhinje v Delavski zbornici** smo dobili v zadnjem času mnogo dopisov in vprašanj, na katere ne moremo posamezno odgovarjati. Poizvedovali smo in izvedeli, da se dela že bližajo koncu ter da bo kuhinja že ta mesec začela delovati.

* **Sprejem v naše državljanstvo.** V državljanstvo kraljevine Jugoslavije je bil sprejet bivši romunski državljan g. Anton Pihl, zasebni uradnik v Celju.

* **Mestni avtobus Celje-Dramlje** se bo ob sredah radi slabega obiska ukinil, sicer pa bo vozil kakor doslej.

* **Nov transformator** bo postavila mestna elektrarna na Ostrožnem. Komisijski ogled se bo vršil v sredo 24. t. m. ob 16.30 v s sestankom pri javni bolnici.

*

Uboj pred velikim senatom

Včeraj se je pod predsedstvom predsednika okrožnega sodšča dr. Vidoviča vršila razprava proti 19letnemu Vincencu Strahu, ki je 21. junija v Podplatu zabodel z nožem v srce posestnikovega sina Franca Hermansa, tako da je ta takoj izdihnil. Omenjenega dne so fantje v gostilni igrali karte. Martin Ogrizek, ki je ves čas izgubljal, se je odpravljal domov. Strah ga je skušal zadržati, Hermans pa je Straha nagovarjal, naj ga pusti, ko je vendar že toliko izgubil. To pa je Straha tako razjezilo, da je potegnil svoj nož ter ga zasadil Hermansu naravnost v srce. Hermans je bil takoj mrtev. Strah pa je naprej divjal in zabodel v stegno še Vincenca Hermansa, ki mu je skušal vzeti nož. Pri razpravi se je Strah zagovarjal, da je bil močno vinjen, vendar so pa priče izpovedale, da temu ni bilo tako. Zagovarjal ga je odvetnik dr. Ogrizek. Senat ga je obsodil na 7 let robije in na plačilo odškodnine.

Tržič

Nove šole. Agilni Dolinci, so postavili v lepem Puterhofu, novo enorazredno šolo. Čeprav je bilo treba mnogo žrtvovati, so s pomočjo g. dr. Karla Borna v kratkem času dovršili lepo stavbo. Slovesna blagoslovitev se je ob obilni udeležbi vršila v ponedeljek popoldne. Zastopan je bil Krajevni šolski odbor z g. dr. Bornom in g. ravnateljem Sonnbihlerjem na čelu. Za upravitelja šole je imenovan g. Belihar, ki je dosedaj učiteljeval v Tržiču. Obiskovalo bo šolo okrog 40 otrok, ki so do sedaj morali hoditi v dokaj oddaljeni Tržič. Drugo, novo krasno dvorazredno šolo, so si postavili pridni Lomljani. Blagoslovitev iste bo v nedeljo popoldne. Z poukom pa pričnejo že v ponedeljek. Za upraviteljico je začasno imenovana gdč. Grom, učiteljica v Tržiču. Novim šolam želimo polno uspeha v odgajanju svojega naraščaja.

Požar. V petek zvečer ob pol 2. je glas trobentača naznanil meščanom, da gori. Vnelo se je tovarniško poslopje g. Smuka v Retnjem. K sreči so ogenj domači takoj zapazili in je bil požar takoj v kali zadušen.

Marenberg

Jeleni na Pohorju. Že nekaj let opazujejo lovci jelene, ki so se stalno naselili na našem gozdnatem Pohorju. Letos so imeli tudi že mladiče. Želeti bi bilo, da jih lovci ne streljajo in ne preganjajo.

Hmeljska sezona. Tudi naša dolina pridela mnogo prvovrstnega hmelja. Letošnji pridelek se ceni na približno 230 stotov, dočim ga je bilo prejšnja leta pri nas trikrat toliko. Skoro ves letošnji pridelek je še neprodan.

Pogrešan. Na binkoštni torek 10. junija t. l. je z broda v Gornji Vužingi skočil v Dravo v hipni duševni zmedenosti dvajsetletni sedlarski pomočnik Jakob Dravčbaher, doma iz Sv. Janža pri Vuzenici, uslužben pri sedlarju Habermanu v Marenbergu, ter utonil. Njegovega trupla še do danes niso našli.

Presbiterij in oltar marenberške cerkve bodo preslikali in renovirali. Delo izvršujeta slikarja Hrovat in Zorati iz Maribora. Stroški renoviranja so preračunjeni na okoli 40.000 Din.

Nova obrt. Tukajšnji lekarnar g. Vladimir Tomic je prijavil obrt izdelovanja sadnih sokov.

Zanimanje za »Jugoslovana« je pri nas vedno večje. Kmalu ga bodo prodajali v trafikah in se bo list tako razširil med obmejnim prebivalstvom.

Sprememba posesti. Posestvo z mlinom in žago od Jurija Grossa, takozvani Bartlov mlin pri Sv. Janžu v Radeljskem jarku, je kupil g. Peter Zlatar p. d. Rožič pri Sv. Treh Kraljih. V tukajšnjem okolišu je naprodaj še več lepih posestev. Opozarjamo na to zlasti Primorce in Korošce, ki bi želeli se naseliti v tukajšnjih krajih.

Novo mesto

Srebrna poroka. V petek 19. t. m. bo na bližnjem gradu Hmeljnik velik praznik. Lastnik gradu baron Filip Hugo Wambolt bo slavil srebrno poroko s soprogo Ludvigo, rojeno grofico Harrach. Njuni rodbini sta prastari in pripadata odličnemu nemškemu oz. češkemu plemstvu. Grad Hmeljnik, ki je že propadal, je sedanji lastnik prenovil in mu dal povsem srednjeveško lice in sijaj odličnih dvorov. Vse poprave je izvršil z domačimi obrtniki in delavci. V okolici je zelo priljubljen. Poročno svečanost bo izvršil ljubljanski knezoškof dr. Rožman. Številni gostje se že zbirajo.

Šmarješke toplice so bile tekom tega polletja povsem renovirane. V prvi vrsti je omenjati novo lastno električno razsvetljavo. V poseziji, v času trgatve in jesenskih gozdov, je doli najbolj idilično. Gostov, celo iz inozemstva, je še vedno mnogo. Te toplice imajo sijajno bodočnost in bodo pomenile več kot za Avstrijce Bad Gastein.

Huda nevihta se je v petek popoldne nenadno raztresla nad našo dolino. Blisk, tresk, ploha. K sreči nobene večje škode.

Kolo čez členk. Drva je vozil 36-letni posestnik in krojač France Hostar iz Dol. Vrhpolja pri Št. Jerneju. Pri zaviranju voza se je dogodilo, da mu je šlo kolo čez členk desne noge. Zdravi se v moški bolnici v Kandiji.

Gozdni posestniki, pozor! Kakor se čuje, se otvori začetkom novembra v Mariboru enoletna gozdarska šola. Namenjena bo v prvi vrsti kmečkim sinovom, bodočim srednjim gozdnim gospodarjem. V našem novomeškem in bližnjem kočevskem srezu imamo v vsej banovini največ gozdov, nimamo pa gospodarsko izobraženih gospodarjev. Strokovna izobrazba bodočih gospodarjev bo dvignila njihovo in narodno gospodarstvo, zato, možje, ne prezrite mariborske gozdarske šole!

Prestavljen je iz Novega mesta k banski upravi v Sarajevu tukajšnji srezki veterin. referent, svetnik Josip Stupar. Udejstvoval se je tekom mnogih let v številnih kulturnih in humanitarnih društvih, svoje velike izkušnje je osobito posvetil tukajšnji podružnici »Jadranske Straže«. Obžalujemo njegov odhod in mu želimo na novem mestu obilo sreče in uspehov.

Zdravstvene občine so po odredbi banske uprave v novomeškem srezu ustanovljene sledeče: 1. Samostalna zdravstvena občina Novo mesto, mest. 2. Samostalna zdravstvena občina Šmihel-Stopiče, občina.

Dalje združene zdravstvene občine: 1. Novo mesto, okolica, s sedežem v Novem mestu, z občinami: Bela cerkev, Bresnice, Mirna peč, Orehovica, Prečna, Št. Peter; I. kraj. razred. 2. **Toplice,** s sedežem v Toplicah, z občinami: Česmošnjice, Gorenje polje, Poljane, Toplice; I. kraj. razred. 3. **Trebnje,** s sedežem v Trebnjem, z občinami: Dobrniče, Mirna, Sela-Šumperk, Trebnje, Velika Loka; I. kraj. razred. 4. **Žužemberk,** s sedežem v Žužemberku, z občinami: Ajdovec, Ambrus, Dvor, Smuka, Zagradec, Žužemberk; III. kraj razred. Njihovo delovanje prične s 6. oktobrom t. l.

Orožniškega kaplarja Frana Žveglo, ki je v petek dopoldne ustrelil svojo izvoljenko in nato sebe, in ki je v soboto dopoldne podlegel v bolnici, so včeraj popoldne ob številni udeležbi stanovskih tovarišev in komandirjev pokopali na šmihelsko pokopališče.

Kolesarsko dirko aranžira prihodnjo nedeljo 21. t. m. novomeški klub na Gorjance in to v treh skupinah. Prva skupina starta ob 5. pop. v Novem mestu, na vrhu Gorjancev obrat in nazaj v Novo mesto. Proga dolga 24 km. Druga skupna odide pet mnut kasneje, pa le do Zajca in nazaj, skupno 18 km, dočim prevozi tretja skupina le 10 km od Novega mesta do težke vode in nazaj. Klub je še mlad in rabi podpore, ki mu jo naša sportna publika ne bo odrekla.

Vinsko trgatev priredi 5. oktobra pomočniški odsek obrtnega društva ni prosi vsa društva in gostilničarje, da to blagohotno upoštevajo, ker je čisti dobiček namenjen za podporo onemoglim članom.

Murska Sobota

Filharmonični koncert Sokola. Koncert, ki je bil določen za 6. t. m. je bil preložen na prošlo soboto. Orkester, ki šteje 15 članov je vodil g. Nadai Ernest. Predvajane točke so bile zelo dobro izvedene. Sodeloval je še g. Seldbauer, znani čelist in gospa dr. Stojanova iz Ljutomera, ki je pela odlomke iz »Grofice Marice«. Vsi so želi za svoja izvajanja obilo odobravanja, ki so ga v resnici tudi zaslužili.

Premestitev. S tukajšnje osnovne šole je premeščena gdč. Marica Majerova k Sv. Juriju in gdč. Modicova v Puconce.
čaj.

Središče ob Dravi

Ekskurzija kmetijske nadaljevalne šole. V pihodnjem tednu nameravajo učenci naše kmetijske nadaljevalne šole napraviti ekskurzijo. Ob tej priliki si ogledajo naši bodoči gospodarji moderne hleve posestnika Janžekoviča v bližini Oslušev ec in državno posestvo v Vrkanovcih. Vodi jih g. Vennigerholz.

Ormož

Cirkus. Tukaj sta se sešla po naključju dva cirkusa: »Olimpia« in »Titanik«. Dva večera sta igrala skupno in včeraj oba odšla.

Napad. Ko je šel tukajšnji mestni nočni čuvaj Kovačič iz polja domov — bilo je v mraku — da bi nastopil nočno službo, so ga neki zlikovci napadli in pretepli, češ »to je tisti prokleti nočni čuvaj«. Kovačič je moral iskati zdravniško pomoč, a zlikovcev ni poznal in jih tudi niso dobili.

Rimske Toplice

Šofer padel s motocikla. Šoferja kopališčne avtotakse sta se peljala na motornem kolesu. Eden izmed njiju je vodil vozilo, drugi pa je j sedel zadaj za njim. pripeljala sta se na cestni jarek, kjer je kolo s silo odskočilo v zadnjem delu in vrglo drugega za prvim sedečega šoferja z motornega kolesa. Ponesrečeni šofer ni k sreči dobil nikakšnih hujših poškodb.

Kino. Ob zaključku sezone je prispel v Rimske Toplice potujoči električni kino pod vodstvom g. Müllerja. Tukaj namerava ostati nekaj dni.

Sevnica

Zadnji letoviščarji. Zadnje dni so odšli iz Sevnice poslednji letoviščarji, katerih je vsako leto več. Kakor čujemo, se župan g. Krulej prizadeva za razvoj tujskega prometa.

Smrt. V petek, 12. t. m. je preminul v Sevnici vsem domačinom in tujcem posebno pa trgovskim potnikom znani in priljubljeni postrešček g. Edvard Grošel. Umrl je po krajšem bolehanju v visoki starosti 74 let.

Rečica ob Savinji

Profesor v pokoju g. Franc Jeraj iz Ljubljane, ki prihaja redno vsako leto v letovišče v svoj rojstni kraj, se je vrnil vsled spremembe vremena nazaj v Ljubljano. Priljubljenemu gospodu profesorju se zahvaljujemo za njemu prirojeno prijaznost do sorojakov.

Nevihta ki je prihrumela v petek popoldan ni napravila nobene pomembne škode, pač pa je do dobra premočila poljske delavke. Med nevihto je udarila strela v radio anteno g. Rejdka ter jo občutno poškodovala.

Razširitev šole. Z 1. septembrom je bil pri tukajšnji šoli otvorjen še en razred, tako da imamo sedaj petrazrednico. Za ta napredek se moramo zahvaliti tukajšnjemu šolskemu upravitelju g. Kotniku in našemu zaslužnemu županu g. Blekaču.

Kresnice

Nova šola. Pod tem naslovom je izšel v naši sobotni številki dopis, ki je le po neljubi pomoti zašel v list. Uredništvo zato izjavlja, da se zlasti glede moderne šole v Jevnici ne strinja z dopisom in ga zato preklicuje.

Maksa Cotiča zadnja pot

Maribor, 14. septembra.

Danes ob 16. uri so se zgrnile pred mrtvašnico na mestnem pokopališču na Pobrežju velike množice ljudstva, posebno Primorcev, da se za vedno poslovijo od velikega slovenskega in jugoslovanskega pijonirja. Še nebo samo se je za-

grnilo s temnimi oblaki, ki so na Cotičevo krsto porosili nekaj drobnih kapljic, solz neba. Pogrebci so ga vzeli izmed vencev in šopkov rož, položili ga v krsto in odnesli do odprte jame, kjer že spi njegova hčerkica Cirila. Pred krsto so mariborski časnikarji Dolanc, Brozovič in Rehar nesli lep venec JNU, sledili pa so še venci Jadranske straže, sorodnikov, znancev in šopki cvetja, ki so mu jih v slovo prinesli njegovi rojaki.

Centralo in ljubljansko sekcijo JNU je pri pogrebu zastopal g. Stanko Virant iz Ljubljane, mariborski časnikarji pod vodstvom tovariša Vekoslava Spindlerja so bili skoraj polnoštevilno zastopani, njegove sobojevnike je predstavljal sivolasi borec in narodni voditelj g. dr. Gustav Gregorin, mariborsko mestno občino župan g. dr. Alojzij Juvan in ravnatelj g. Köchler, Jadransko stražo g. dr. Rapotec, »Jadran« gospod dr. Bergoč, zastopani pa so bili tudi Klub Primork iz Ljubljane, Narodna obrana, Sokolska župa po g. dr. Boštjančiču, primorski pisatelji in kulturni delavci po g. dr. Šorliju, Janku Samcu itd. Ostali sprevod, krog 2000 ljudi, so tvorili po večini mariborski Primorci.

Po opravljenih pogrebnih obredih je društvo »Jadran« pod vodstvom pevovodje g. Laha, ki je pelo tudi že pred mrtvašnico, zapelo poslovilno žalostinko, Maksu Cotiču v slovo je pa prvi spregovoril pokojnikov edini še živeči brat in izmolil skupaj z vsemi navzočimi nad njegovo krsto »Oče naš . . .«. Že takrat so se zarosile vse oči, nekateri so glasno plakali. Še globlje pa smo občutili bolest nad izgubo Maksa Cotiča in usodo njegove ožje domovine, ko je stopil k grobu senijor mariborskih časnikarjev, g. Vekoslav Spindler in pričel svoj govor, globok in pretresujoč obenem.

V imenu Jadranske straže in Narodne obrane je spregovoril g. dr. Rapotec, spominjajoč se njegovega dela v Trstu in sploh na Primorskem, kjer je že pred davnimi leti zmagala čista jugoslovanska misel, katere veliki glasnik je bil pokojnik. G. dr. Bergoč mu je izrekel zadnje pozdrave »Jadrana«, pregnanega z domačih tal, kakor on. V imenu Cotičevih ožjih prijateljev in Primorcev sploh je spregovoril g. Karis, omenjajoč razne reminiscence iz pokojnikovega življenja. Ob koncu se je od mojstra-časnikarja poslovil kot zadnji še g. Franjo Pirc.

Na krsto je pričela padati črna gruda, zbrani tisoči so izkazali Maksu Cotiču še zadnjo čast in se razšli. Slava njegovemu spominu!

Največjo zalogo

kuhinjske posode kot aluminijasto lahko in posebno močno, emajlirano modro, rujavo in sivo, prvovrstnih znamk, nudi le tvrdka z železnino

Stanko Florjančič

Ljubljana, Sv. Petra cesta 35

Gledališče

Opozarjamo na razpis gledališkega abonmaja za ljubljansko Narodno gledališče. Priglasi se sprejemajo še danes v veži dramskega gledališča, prihodnje dni pa v knjigovodstvu, ki se nahaja v zaodrišču naše drame. Zanimanje za letošnji abonma je zelo veliko, gledališču so ostali zvesti skoro vsi bivši abonenti, priglasilo se je pa tudi več novih. Gledališka uprava prosi vse ostale interesente, da se čim preje javijo. Otvoritev nove sezone bo 1. oktobra. Otvoritvena predstava v drami bo »Sen kresne noči«, v opira pa »Knez Igor«.

Častni večer Fran Rusa, člana zbora naše opere. V soboto 20. t. m. se vprizori v ljubljanski operi ponovno Foersterjeva opera »Gorenjski slavček«. Ta večer ima svojo benefico član opernega zbora g. Franc Rus, ki z nekaterimi kratkimi presledki deluje v slovenski operi od leta 1890 dalje, deloma kot član opernega zbora, v prvih letih naše opere pa tudi kot njen solist-tenorist. G. Rus je v gledaliških krogih znan kot vesten in vnet pevec, prav posebno ga pa še čislajo ljubljanski pevski krogi, katerih zvest in vnet sodelavec je že več kot 40 let. Zato opozarjamo na njegov časten večer in polno gledališče v soboto, naj mu bo dokaz izrednih simpatij, ki jih uživa v Ljubljani.

Velika gasilska vaja v Kamniku

Z 11 motornimi, 2 ročnima brizgalnama in s 368 gasilci

Kamnik, 15. sept.

Včeraj je priredila kamniška gasilska župa v Kamniku veliko gasilsko vajo, katere se je udeležilo 13 v župi včlanjenih društev in sicer Kamnik, Vrhpolje, Stranje, Duplica, Radomlje, Lahoviče, Komenda, Domžale, Mengeš, Homec, Stob in Moste.

Zadnja taka gasilska vaja je bila leta 1926 v Radomljah, v bližnji bodočnosti se namerava še troje župnih vaj: v Lukovici, v Vodicah in v Zgarnjem Tuhinju. Pri včerajšnjem nastopu je sodelovalo 11 motornih in 2 ročni brizgalni ter

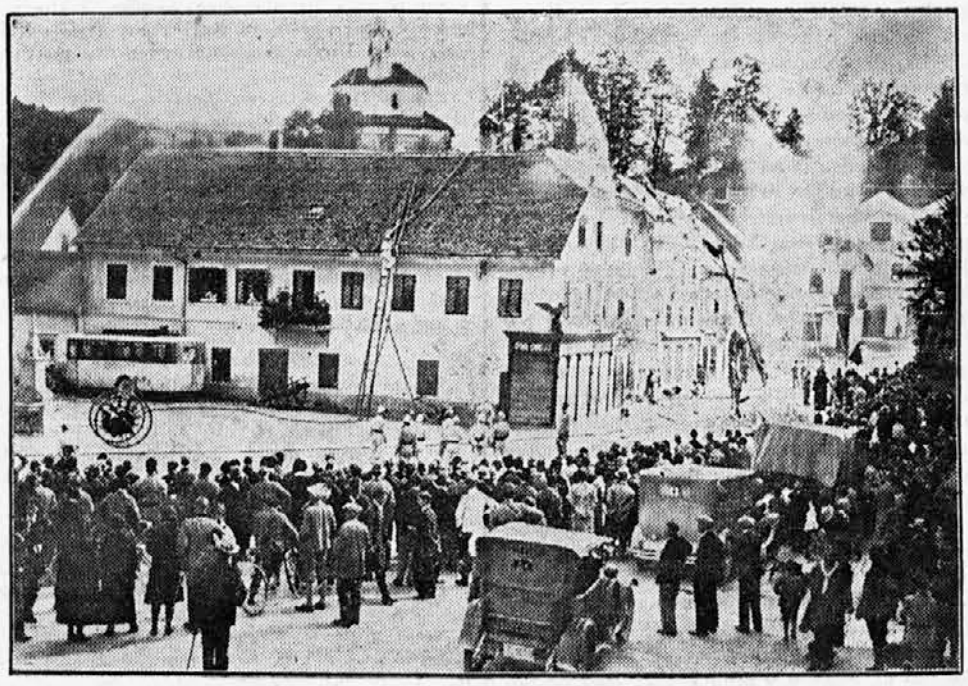

368 gasilcev. V akciji je bil tudi sanitetni oddelek z dvema avtomobiloma, rediteljsko službo so opravljali skavti, katerim je vneto pomagal mestni stražnik, odprt je bil tudi telefon in pripravljeno orožništvo.

Namen vaje je bil pokazati hitro razdelitev in nastop več gasilnih društev v slučaju večjega požara, da ne nastane zmeda in panika. Društva so imela nalogo pogasiti požar, ki je nastal v skupini hiš med Maistrovo, Mesarsko in Japljevo ulici ter Glavnim trgom.

Točno ob pol 2. uri je strel na Malem gradu naznanil pričetek vaje. Prva so bili na mestu kamniški gasilci z dvema velikima lestvama, v presledkih so nato prihajala ostala društva, ki so čakala pred Rodetom. Društva so z veliko naglico zavzela odkazana jim mesta, postavila lestve in v kratkem so vodni curki oblivali strehe, da je bilo veselje. Točno 40 minut je trajala vaja na Glavnem trgu, nato pa so nam gasilci pokazali še višinsko gašenje. Treba je bilo udušiti požar, ki je nastal na Kalvariji, nekako 80 metrov nad Kamnikom ležečem gričku. Tudi to vajo so izvedla društva Homec, Radomlje in Stranje v največjo zadovoljnost.

Po vaji so se zbrala društva na Glavnem trgu, kjer sta jim čestitala na uspehu starosta JGZ g. Turk in kamniški sreski načelnik g. dr. Ogrinc. Poudarjala sta vzvišeno nalogo gasilstva, pomagati vnesreči svojemu bližnjemu in izrazila svoje priznanje nad izvršno tehnično izvežbanostjo in vzorno disciplino vseh moštev, kar da je v glavnem zasluga neumornega in požrtvovalnega župnega načelnika g. **Cerarja.** V imenu društev se je zahvalil za izraze priznanja župni načelnik g. Cerar, ki je v svojem govoru izrekel tudi zahvalo vsem načelnikom in moštvom ter jih pozval, naj bodo vedno pripravljen pomagati svojemu bližnjemu v nesreči.

Po govorih in fotografiranju se je razvil po Maistrovi ulici sprevod, ki so ga otvorili kolesarji, sledile so brizgalne in ostalo orodje, sprevod pa sta zaključila oba sanitetna avtobomila.

Velika »mokra vaja« je uspela nadvse pričakovanje. Naša vrla gasilska društva kamniške župe so pokazala tako tehnično izvežbanost in vzorno disciplino, da jim moramo na uspehu iskreno čestitati.

Sokolstvo

Ustanovna skupščina Sokolskega društva Ljubljana IV.

Sokolsko življenje v Ljubljani se krepko razvija. Nedavno je bilo ustanovljeno društvo za Bežigradom, zdaj pa še novo sokolsko društvo za dolenjski del Ljubljane. To je že peto sokolsko društvo v našem mestu.

V soboto ob 8. uri zvečer se je vršila ustanovna skupščina na vojaškem strelišču na Dolenjski cesti. Strelišče je bilo ob tej priliki razsvetljeno z neštetimi žarnicami in okusno okrašeno z zastavami in zelenjem. Zlasti lepa je bila veranda, kjer se je vršilo zborovanje. Tu je bila nameščena kraljeva slika in sliki staroste Sokola prestolanaslednika Petra v sokolskem kroju in br. Gangla.

Ob napovedani uri se je zbralo na tej verandi veliko število sokolskega članstva, daleč preko 500, iz vseh ljubljanskih društev, kakor tudi iz Šiške, Most in Ježice. Ljubljansko sokolsko župo sta zastopala starosta br. **dr. Pipenbacher** in tajnik **br. Flegar**, mestno občino g. **Likozar**, 40. pešpolk komandant g. **polk. Cvejić**, Kolo jugoslovanskih sester s. **Maša Gromova.**

Zborovanje je otvoril v imenu pripravljalnega odbora br. **Franjo Zebal**, ki je pozdravil vse navzoče in podal kratko poročilo o delu za ustanovitev tega društva.

Starosta ljubljanske sokolske župe **br. dr. Pipenbacher** je nato prečital društveno upravo, ki je bila od župe imenovana:

Starosta: Zebal Franjo, namestnik Indof Franjo; načelnik: Antosiewicz Milan; namestnik: Blaž Milan; načelnica: **Zupančič Mica**: namestnica: Longyka Marija; prosvetar: Lulik Avgust; odborniki: polk. Cvejić Jovo, Pečnikar Anton, Vrbinc Ivan, Pogačnik Drago, Lukež Matilda, Kolnik Lovro, Hlebš Jakob in Gerzinič Zorko; namestniki: Klemenc Franjo, Zajc Ivan, Kumer Matija, Pust Janez, Gerzinič Miro in Plečko Olga; nadzorni odbor: Grčar Tit, Jelačin Joško in Ogrin Ivan; namestniki: Poljak Lovro, Grom Maša in Škafar Srečko.

V lepem govoru je župni starosta nato želel novoustanovljenemu društvu najboljše uspehe v sokolskem delu. Čestitali so nato v imenu župana g. Likozar, za Ljubljano I. br. Podgornik, za Ljubljano II. br Krapež, za Ljubljano III. br. Blagajne, za Moste br. Pavšič, za Ježico br. Kregar in za Kolo jugoslovanskih sester s. M. Gromova.

Globok utis na vse prisotne je napravila krasna živa slika: V sijaju reflektorjev se je pokazala sokolska mladina, ki se klanja kralju Aleksandru I

Na predlog br. Zebala je bila poslana na naslov Saveza SKJ ta brzojavka:

Sokolsko društvo Ljubljana IV. pošilja z ustanovne skupščine Nj. Vel. prestolonasledniku Petru, starešini SKJ iskrene bratske udanostne pozdrave.

Potem ko se je določila članarina na 3 Din, vpisnina na 5 Din, ustanovnina na 250 Din, je zaključil br. starosta z lepim govorom ustanovno skupščino.

Prepričani smo, da se bo novo društvo, ki ima že zdaj 475 članstva, 50 telovadcev, 40 telovadk ter mnogo dece in naraščaja, krepko razvilo, zlasti ko premaga enkrat prve ovire glede prednjaštva, telovadišča, telovadnice, orodja itd.

Zdravo!

Prva javna telovadba Sokolskega društva Ljubljana III.

Pred kratkim ustanovljeno sokolsko društvo Ljubljana III. je priredilo v nedeljo 14. t. m. že svojo prvo javno telovadbo. Na lepo okrašenem vrtu Kačičeve gostilne na Dunajski cesti se je zbralo popoldan precejšnje število občinstva in veliko število Sokolov iz ljubljanskih društev, iz Domžal, Ježice, Šiške in Most.

Točno ob 3. uri je prikorakalo na telovadišče pod vodstvom načelnice s. **Gregoričeve** 25 deklic, ki so prav lepo izvedle župne proste vaje. Sledil je nastop dečkov, ki so v dveh oddelkih po 10 pokazali živahne, zanimive raznoterosti, s katerimi so vzbudili pri občinstvu mnogo smeha in odobrovanja. Vrsta stasitih naraščajnikov iz Domžal je žela za svoj nastop na bradlji navdušen aplavz publike. — Pripomniti pa moramo, da so nekatere tezne vaje za naraščaj neprimerne! Pod vodstvom br. Ličana je sledil nastop 8 naraščajnikov iz domačega društva, ki so izvedli beograjske vaje zadovoljivo z ozirom na kratko pripravo. Petorica ženskega naraščaja pod vodstvom s. Gregoričeve nas je presenetila z nenavadno dobro izvedbo beograjskih prostih vaj. Sledil je nastop kombinirane članske vrste na bradlji pod vodstvom načelnika br. **Černeta**, ki je pokazala celo nekoliko dobro uspelih vrhunskih vaj in mešane vrste moškega in ženskega naraščaja domačega društva z preskoki čez konja s prožno desko. Načelnik domžalskega Sokola br. **Vidmar** je nato pripeljal na telovadišče svoj naraščaj (8 moškega, 4 ženskega), ki je izvedel jako dobro njegovo lepo kompozicijo ritmičnih prostih vaj. Telovadbo so zaključili vsi oddelki s slikovito skupino okrog kraljeve slike ob sviranju državne himne. — Pri tej priliki je pozdravil vse navzoče društveni prosvetar br. **Blagajne** ter v lepem govoru očrtal pomen novega društva in pozval stariše, naj pošljejo svojo deco v sokolsko šolo. Na koncu svojega govora se je spomnil trpljenja naših bratov.

Vse telovadne točke je vzorno spremljal na glasovirju br. **Lipovšek.**

Po končanem sporedu se je razvila živahna zabava. Negodetov jazz-band je neumorno sviral plesaželjni mladini, v pavzah je pa navduševal občinstvo izvrstni pevski kvartet Glasbene Matice.

Sokolsko društvo III. je s svojim prvim uspelim korakom pred javnost pokazalo, da je sposobno za življenje in napredek.

Začetek je dober — le tako naprej!

Prednjaški tečaj Ljubljanske župe

Včeraj dopoldne so se zbrali vsi priglašeni polnoštevilno v telovadnici Ljubljanskega Sokola v Narodnem domu, kjer je otvoril tečaj župni načelnik br. **Lojze Vrhovec.** V imenu župe je pozdravil tečajnike starosta br. **dr. Pipenbacher.**

Tečajniki bodo dva tedna vsak dan 9 ur pod vodstvom preizkušenih strokovnjakov predelavali teoretično in praktično gradivo, ki je neobhodno potrebno za vsakega prednjaka.

Vrlim Sokolom želimo obilo uspeha!

Sokol v Prekmurju

V Rogaševcih je bila ustanovljena pred kratkim mlada sokolska družina, ki bo nacijonalni steber v našem severnem Prekmurju. To bo močna trdnjava, če se bo tako naprej razvijala, kot se je do sedaj. Na občnem zboru, ki se je vršil pri g. Rafelu gostilničarju, so bili med drugimi tudi gg. Felicijan, finančni stražnik, ki vodi občni zbor, potem evang. župnik v Gor. Slavečih g. Kovač, šol. upravitelj v Gor. Slavečih g. Pojbič, potem g. Černi šol. uprav. pri Sv. Juriju, g. Kolbl, trgovec, g. Beloglavec, šol. upravitelj iz Srdice in drugi. Upamo, da bo družina dobro napredovala, kajti že ima do 40 članov in tamburaški zbor, ki lepo napreduje. V načrtu pa ima tudi že društveni dom.

Hrastnik

Obdukcija **pri Sv. Juriju ubitega Laznika je bila včeraj na Dobu. Kolikor smo mogli doznati, je nastopila smrt radi krvavitve v možganih, ki je nastopila po udarcu.**

Občinska izolirnica, **ki je obenem tudi občinska hiralnica, je bila v letošnjem letu vendar že enkrat temeljito popravljena. Stavba je dobila novo streho, vse je bilo preslikano.**

Tukajšnji športni klub **je priredil v nedeljo veselcio v steklarniški brusilnici. Naši gostilničarji, ki plačujejo ogromne davke za svojo obrt, so prav nejevoljni, da se vrše steklarske veselice v zasebnih lokalih.**

Šmartno pri Litiji

Svojega Sokola nameravamo tudi v kratkem pri nas ustanoviti, predpriprave se zato že vrše. Izvoljen je že pripravljalni odbor s sivim a mladeniško svežim znanim našim planincu Ferdom Tomažinom na čelu. 21 let je bilo skupno društvo Šmartno pri Litiji. Sedaj pa postanemo samostojni. Telovadnico in oder itak imamo. Čestitamo!

Zapeljive breskve. Gosp. Ivan Robas je imel zelo polno krasno breskev na svojem vrtu. — Nekomu se je pa zahotelo po sadežu in jo je kar brez vprašanja obral.

»Jugoslovan«, dnevnik Dravske banovine, ki prinaša šmarske in litijske novosti pod lastnim stolpcem, se ob nedeljah kljub temu, da so trgovine zaprte, dobi v veži trgovca Grudna. — Grudnovo trgovino, ki je solidna in točna postrežba, toplo priporočamo!

Radio

Ljubljana, torek, 16. septembra: 12.00 Dnevne vesti, plošče. 13.00 Časovna napoved, borze, plošče. 18.00 Radio-orkester. 19.00 Prof. Franc Pengov: O strojih. 19.30 Dr. Ivan Grafenauer: Nemščina. 20.00 Plošče. 20.30 Prenos iz Zagreba. 22.30 Dnevne vesti in časovna napoved. 23.00 Napoved programa za naslednji dan.

Sreda, 17. septembra. Opoldanski program odpade. 18.Radio-orkester: Schrammel. 19.00 Ga. Bartolova: Žena in alkohol. 19.30 Silvester Škerlj: Literarna ura. 20.00 Plošče. 20.30 Tristan in Izolda, plošče, prenos iz Zagreba. 22.00 Časovna napoved in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Zagreb, torek, 16. septembra: 12.30 Plošče. 13.30 Poročila. 17.00 Zabavni koncert iz kavarne »Corso«. 20.15 Kulturna in društvena poročila. 20.30 Klavirski koncert Gizele Bech. Chopin: 24 Preludijev. 21.10 Klašični večer godalnega kvarteta. Od 20.30 do 22.30 Jugoslovanski večer. 22.30 Poročilo in vreme. 22.40 Plesne točke (plošče).

Sreda, 17. septebra. 12.30 Plošče. 13.30 Poročila. 17.00 Popoldanski koncert. 20.30 Kulturna in društvena poročila. 20.35 »Tristan in Isolda«, opera v 3 dej., kp. R. Wagner (plošče).

Beograd, torek, 16. septembra: 10.30 Plošče. 12.45 Opold. koncert kvarteta. 13.30 Poročila. 17.05 Recitacije. 17.30 Koncert jazz orkestra. 20.00 Prenos iz Zagreba. 22.00 Čas in poročila. 22.15 Večerni koncert radio kvarteta. Sodeluje Fr. Štajer (pesmi).

Sreda, 17. septembra: 10.30 Plošče. 12.45 Opol. koncert kvarteta. 13.30 Poročila. 17.05 Mladinska ura (gdč. Bandić čita pravljice). 17.30 Popoldanski koncert radio kvarteta. 19.30 Umetnost mladinske poezije (predavanje). 20.00 Koncert komorne glasbe (prof. J. Mokranjac, cello in dr. Gerassimenko, klavir). 21.00 Narodne pesmi poje gdč. Bošnjaković. 21.45 Večerni koncert radio kvarteta. 22.30 Prenos koncerta ruskih balalajk.

Banovinske in občinske davščine

V nedelj smo obširneje poročali o pregledu naše zunanje trgovine, ki ga je za konferenco zbornic v Beogradu priredil zborični tajnik g. Mohorič. Tudi Zveza industrijcev je pod gornjim naslovom za konferenco zbornic po svojem tajniku g. inž. Šuklje-ju izdelala obširen referat, iz katerega posnemamo najvažnejše.

Na zahtevo finančnega ministrstva je Zveza industrijcev oktobra meseca lanskega leta predložila ministrstvu svoje mnenje glede zakonske ureditve samoupravnih financ. Predvsem je Zveza poudarjala dejstvo, da so v glavnem vsi davčni viri že sedaj izdatno obdavčeni in ni iskati vsled tega novih, pač pa je misliti na to, da država odstopi nekatere davke banovinam in občinam ali v celoti ali pa v tangentah. Predlagalo se je nadalje, naj država odstopi banovinam, oziroma občinam del dohodkov od trošarine in taks. V to svrho naj bi se ustanovili posebni fondi, iz katerih bi banovine pomagale onim občinam, ki ne morejo kriti svojih potrebščin z lastnimi dohodki.

Od nas predlagani princip preureditve sedanjega stanja potom razdelitve državnih davčnih dohodkov med državo in samoupravna telesa zahteva daljše studije in priprave, ker se mora naslanjati na točne podatke statistike. Razumljivo je tedaj, da ministrstvo financ ni moglo tekom enega leta pristopiti k realizaciji tega programa. Vendar pa je ministrstvo pokazalo dobro volio, preprečiti preočitne neenakomernosti obdačbe po samoupravnih telesih. Tako je hotelo enotno urediti samoupravne doklade k državni trošarini in je to namero tudi prilično realiziralo. Še enkrat predlagamo, da naj se samoupravnim telesom zabrani nalaganje lastnih doklad k državni trošarini, namesto tega naj se uvede enoten dodatek, kateri se po določenem ključu odda banovinam in občinam, ali pa se naj povišajo one postavke trošarinske tarife, ki tako povišanje prenesejo, in naj država odstopi samoupravnim telesom primerne tangente od donosa državne trošarine.

Pregled banovinskih proračunov kaže, da znaša državna dotacija pri posameznih banovinah 11·8% do 82·4%. Najvišje dotacije prejemajo banovine pasivnih krajev, najnižje pa gospodarsko razvite banovine. Doklade na državne neposredne davke diferirajo med 15% in 40% in so najvišje v Dravski in Vardarski banovini. Izdatki na glavo prebivalstva so v posameznih banovinah kaj različni, v naši banovini so največji in znašajo Din 130·80, najnižji pa so v Vardarski banovini, kjer znašajo na glavo prebivalca Din 54·80. Referent nato podrobneje primerja razlike proračunov posameznih velikih občin, ki kažejo tudi velike razlike v svoji finančni konstrukciji. Velika razlika se predvsem kaže v nalaganju doklad na neposredne davke. V naši banovini znašajo te doklade pri podeželskih občinah približno 50%. Zanimivo je, da izkazuje najvišje doklade pri nas občina Zg. Gorje pri Bledu, kjer znašajo doklade celih 308%, v Mariboru znašajo te doklade 135 odstotkov, v Ljubljani 113%.

Ta obremenitev je postala še večja radi novele k zakonu o neposrednih davkih, kjer določa § 14., da se namreč samoupravne doklade k društvenemu davku ne morejo odbiti od davčne osnove. Nadomestilo za te visoke doklade je iskati v noveliziranem davku na poslovni promet, od katerega povečanega donosa (od 200 na 800 milj. Din), bi država lahko odstopila gotove tangente banovinam in občinam. Velevažno vlogo pri finansiranju banovin in občin igrajo doklade k državni trošarini na alkoholne pijače. V Dravski banovini je višina občinske trošarine urejena neenotno in znaša na vino 10 do 150 Din (slednje v Mariboru, Ljubljani in Celju), na pivo 7·50 do 100 Din, na žganje 2 do 20 Din. Trošarino je treba urediti enotno za vso državo, čeprav mogoče po dveh različnih stopnjah. Iz občinskih trošarin imajo občine velike dohodke, toda tu je bil princip, da se sme nalagati trošarina samo na blago, ki se v področju občine konsumira, večkrat kršen. Zanimivo je, da imajo 4 banovinski proračuni v svojih dokladah všteto tudi odkupnino za porabo narodnega dela. Drinska banovina ceni ta dohodek na 12, Donavska na 15, Zetska na 3 in Moravska na 1 milj. dinarjev. Pobiranje tega davka naj pa odpade v onih krajih, kjer se pobirajo visoke cestne doklade. Iz primerjave proračunov se nadalje vidi, da pobira edino Dravska banovina izrazito produkcijske takse na konsum premoga in elektrike. Enotna zakonska ureditev finansiranja samoupravnih teles banovin je nujno potrebna in se mora izvršiti tako, da bo davčna obremenitev produkcije in konsuma izenačena v vsej državi, ki naj tvori eno samo narodno in ekonomsko celoto.

Centralno mlekarsko društvo

V časih težkih gospodarskih kriz, ki vejejo po vsej Evropi in tudi našemu narodnemu gospodarstvu ne prizanašajo, se je po inicijativi mlekarske šole v Škofji Loki ustanovilo »Centralno mlekarsko društvo«, katerega namen je, da zavira gospodarske motnje, ki baš tej panogi našega kmetijstva povzročajo tako občutno škodo.

V nedeljo 14. t. m. se je vršil ustanovni občni zbor pod predsedstvom vrhniškega dekana gosp. Ivana Keteja. Občnemu zboru so prisostvovali: g. ing. Černe, zastopnik banske uprave, g. ing. Lah, ravnatelj kmetijske družbe, g. Fran Gabrovšek, ravnatelj Zadružne zveze in g. Trček, ravnatelj Zveze slovenskih zadrug, ter preko petdeset udeležencev, ki so zastopali okrog trideset zadrug in sličnih organizacij. Po pozdravnem govoru predsednika pripravljalnega odbora, je g. ing. Šabec, ravnatelj mlekarske šole v Škofji Loki obširneje poročal o položaju mlekarstva, ki se nahaja pri nas v znamenju ogromne nadprodukcije. Zato bo tudi namen novega društva, da s primerno propagando , z organizacijo racijonelne prodaje, s poukom itd. dvigne potrošnjo mlečnih izdelkov na domačih tržiščih. Naloga društva pa bodi tudi, da izloči vso škodljivo konkurenco in uredi vprašanje prodajne cene.

Po odobritvi novih društvenih pravil se je vršilo sprejemanje članov, takoj nato pa se je prešlo na volitve odbora. Izvoljeni so bili sledeči gg. Kete Ivan, Obersnel Alojzij, Rožet Anton, Benko Ivan, Janhar Valentin, Zupan Ivan, Gubanc Ivan, za preglednika računov sta bila izvoljena gg. Lovrač Ivan in F. Toman.

Po volitvah se je razvila diskusija o delovnem programu nove institucije. Zborovanje se je po dve in pol urnem poslovanju zaključilo.

Gospodarske vesti

× *Naše telefonsko omrežje.* V ministrstvu za javna dela se sedaj obravnava vprašanje o postavitvi novih telefonskih zvez po vsej državi, da bi se na ta način vsaj nekoliko krile potrebe telefonskih razgovorov. Gradijo se že nekatere proge med Beogradom-Sarajevom, Zagrebom, Skop. ljem, Ljubljano, Cetinjem, Sušakom in Splitom. Postavili se bosta tudi novi progi med Beogradom in Atenami, da se tako izpopolnijo določila mednarodne konvencije. V ministrstvu za javna dela se z veliko vnemo pripravljajo načrti, da se telefonski promet dvigne na dostojno višino in da se zadovoljijo potrebe prebivalstva.

× *Mednarodni velesejem v Solunu.* V nedeljo je bil otvorjen 5. mednarodni velesejem v Solunu. Naša država je zastopana z lastnim paviljonom, ki je že ob otvoritvi zbudil s svojo krasno umetniško opremo splošno pozornost. Paviljon je eden najlepših. Vsi grški dostojanstveniki so našim aranžerjem čestitali k uspehu.

× *Iz zavoda za pospeševanje zunanje trgovine.* Zavod za pospeševanje zunanje trgovine pri trgovskem ministrstvu je izdal te dni propagandne brošure v sedmih jezikih. V teh brošurah je opisana gospodarska moč naše države. Posebno lepo opremljen je poljedelski del, ki ga pojasnjujejo tudi statistični podatki. Brošure se nanašajo na poslednje dve leti. »Glasnik«, ki ga izdaja ta zavod bo odslej izhajal dvakrat na mesec.

Razširjajte Jugoslovana!

Borzna poročila

dne 15. septembra 1930.

Devizna tržišča.

Ljubljana, 15. sept. Amsterdam 22'74, Berlin 13'4575, Bruselj 7'8767, Budimpešta 9'8905, Curih 1094'40—1097'40, Dunaj 7'9781, London 274'18—274'98, Newyork 56'39, Pariz 221'87, Praga 167'28—168'08, Trst 294'70—296'70.

Ljubljana, 15. sept. Amsterdam 22'708—22'768, Dunaj 796'31—799'31, Berlin 13'4425—13'4725, Bruselj 787'67 bl., Budimpešta 987'55—990'55, Milan 294'77—296'77, London 274'18—274'98, Newyork ček 56'29—56'49, Pariz 220'87—222'87, Praga 167'28—168'08, Curih 1094'40—1097'40.

Beograd, 15. sept. k. Berlin 23'4425—23'4725, Dunaj 796'31—799'31, Bruselj 786'12—789'12, Budimpešta 987'55—4445'55, Bukarešta 33'70—34'20, Curih 1094'40—1097'40, London 274'18—274'98, Milan 294'55—296'55, Newyork 56'29—56'49, Praga 167'28—168'08.

Dunaj, 15. septembra. Berlin 168'67, Amsterdam 285'03, Kopenhagen 189'35, Stockholm 190'15, Newyork 708'15, London 34'4252, Parz 27'795, Bruselj 98'69, Praga 21'0175, Beograd 12'5425, Budimpešta 123'92, Bukarešta 4'2213, Varšava 79'32, Sofija 5'1320, Milan 37'075, Curih 137'35.

Curih, 15. sept. Beograd 9'1275, Pariz 20'245, London 25'06375, Newyork 515'45, Bruselj 71'875, Milan 27'00, Madrid 56'40, Amsterdam 207'50, Berlin 122'77, Dunaj 72'79, Stocholm 138'45, Oslo 137'925, Kopenhagen 137'95, Sofija 3.7325, Praga 15'30, Varšava 57'775, Budimpešta 90'26.

Vrednostni papirji.

Na ljubljanskem tržišču ni sprememb.

Zagreb, 15. sept. Drž. papirji: 7% inv. pos. 88—88'50, voj. škod. ar. 441—441'50 (442), voj. škod. kasa 440'50—441'50, voj. škoda sept., okt., nov., dec. 440'50—441'50, 4% agr. obv. 55—55'50, 7% Bler. pos. 86'125—85'75, 8% Bler. pos. 97'375—97'875, 7% pos. hipot. 85'50—86. — Banke: Hrvatska 50—54, Praštediona 924—927, Udružena 190—193, Ljubljanska kred. 122 d., Medjunarodna 65 d., Narodna 8100—8200. — Industrija: Šečerana Osijek 312—313, Trboveljska 393—396, Slavonija 200—210, Vevče 124 d.

Beograd, 15. sept. k. 7% inv. pos. 89'50—90'50, 4% agr. obv. 55'50—56'50, 7% pos. Bler. 89'50, 8% Bler 101, Vojna škoda 455, ultimo sept. 457, ultimo dec. 465'25. — Narodna banka 8160—8260.

Dunaj, 15. sept. Bankverein 17'80, Kreditni zavod 47'60, Dunav-Sava-Andria 11'80, Prioritete 91, Ruše 35'50, Trbovlje 48.

Žitna tržišča.

Tendenca na ljubljanskem tržišču neizpremenjeno stalna, brez prometa.

Novi Sad, 15. sept. Pšenica: 79/80 kg, baška 155—160, gornjebaška 162½—167½, ban. Tisa šlep 162½—167½, ban. Bega šlep 157½—160, južnoban. 147½—152½, sremska, slavon. 78 kg 145—150. — Ječmen: bački, sremski 63/64 kg 105—110. — Koruza: baška, sremska 105—110, baška, sremska ladja Dunav 105—110, ban. 102½—107½. — Moka: baška Og, Ogg 280—290, 6. 172½—182½, 2. 250—260, 7. 115—120, 5. 220—230, 8. 90—95. — Fižol: baški, beli izbrani 350—370. — Otrobi: baški, sremski, banatski 72½—75. — Promet: pšenica 18 vagonov, ječmen 2 vagona, koruza 10 vagonov, moka 10 vagonov. Tendenca labava.

Budimpešta, 15. sept. Tendenca neenotna, promet srednji. Pšenica: oktober 15'80—15'85, (15'81—15'82), marc 17'13—17'20, (17'14—17'15), maj 17'45—17'50 (17'45—17'46). — Rž: oktober 9'32—9'37 (9'36—9'37), marec 10'45—10'48 (10'48—10'50). — Koruza: 13'05—13'40 (13'30—13'35), maj 13'20—13'70 (13'70—13'72.

Sport

Plavalni dvomatch ZPP — LPP 221 : 182

V nedeljo se je vršila med podsavezna plavalna tekma med zagrebškim in ljubljanskim podsavezom. Reprezentanco gostov so sestavljali predvsem plavači in plavačice sušačke Viktorije ter nekateri Zagrebčani in Karlovčani. Naši ekipi sta dala jedro Ilirija in Primorje ter dva mariborska plavača.

Zmagal je zasluženo Zagreb, vendar je treba upoštevati, da Ljubljana ni bila kompletna ter da v damski sprint štafeti ni dobila niti ene točke. Ako vseh teh stvari ne bi bilo, bi izpadel dvomatch najbrže drugače.

Dvomatch sam je popolnoma uspel. V večih točkah so bili znatno zboljšani jugoslovanski rekordi in to od strani gostov in naših zastopnikov. Skoki, sicer najučinkovitejša točka, radi netreniranosti skakačev niso ugajali, nekateri so vzeli celo stvar s humoristične strani, kar je vredno obsoje.

Dopoldanski spored.

50 prosto gospodje: 1. Wilfan (L) 28'4, 2. Golob (Z) 29'2, 3. Smokvina (Z) 29'6, 4. Matković (Z) 30, 5. Fritsch (L) 31, 6. Lavrenčič (L).

50 m prosto dame: 1. Medanić (Z) 36'1, 2. Wimmer (Z) 38'1, 3. Župan (Z) 38'4, 4. Lampret (L) 38'8, 5. Wohlfart, 6. Fettich (obe L).

100 m prsno gospodje: 1. Franković (Z) 1:28, 2. Pavešić (Z) 1:28'4, 3. Tominšek (L) 1:31'4, 4. Sever (L) 1:31'8, 5. Kožuh (L), 6. Malešević (Z).

Tekmovanje se je nato prekinilo za 2 minutnim molkom v spomin tržaških žrtev.

Skoki z deske gospodje: 1. Kordelč (L) 136, 2. Grilc (Z) 134'96, 3. Čerček (L) 103'96, 4. Juntes (L) 85'50,5. Franković (Z) 49'42.

200m prosto gospodje: 1. Wilfan (L) 2:36'4, 2. Matković (Z) 2:40'6, 3. Panjković (Z) 2:42'2, 4. Mini (Z) 2:47, 5. Tuma (L), 6. Turnšek (L).

100 m hrbtno dame: 1. Wimmer (Z) 1:37, bolje od državnega rekorda, 2. Dolenec (L) 1:41, 3, Lampret (L) 1:41'3, 4. Wohlfart (L) 1:44, 5. Topić, 6. Matota (obe Z).

Dopoldansko stanje: Z 106, L 85.

Popoldanski spored.

100 m prsno dame: 1. Wimmer (Z) 1:34'2, 2. Bier (Z) 1:36'8, 3. Sever P. (L) 1:36'9 vse tri bolje od državnega rekorda (1:37'2), 4. Matota (Z) 1:43'8, 5. Aplenc, 6. Kušej (obe L).

100 m hrbtno gospodje: 1. Wilfan (L) 1:20, 2. Marčeta (Z) 1:21'4, 3. Žirovnik (L) 1:23'6, 4. Mini (Z) 1:27'4, 5. Pavešić (Z), 6. Bertoncelj (L).

4×50 m prosto dame: 1. Zagreb (Letonja, Wimmer, Župan, Medanić) 2:33. Ljubljana (Bradač, Jenko, Wohlfart, Lampret) je prišla na cilj prva, bila pa je radi prehitre predaje diskvalificirana.

Skoki z deske dame: 1. Pretnar 56'62, 2. Paumgarten 54'86, 3. Wohlfart (vse L) 43'18; Zagreb ni postavil tekmovalk.

4×100 m prosto gospodje: 1. Zagreb (Golob, Panjković, Matković, Smokvina) 4:43'9, 2. Ljubljana (Lavrenčič, Turnšek, Fritsch, Wilfan) 4:44'3, obe štafeti bolje od jugoslov. rekorda. Ljubljana bi zmagala, ako ne bi zgubil Fritsch ca. 12 m. Wilfan je prevlaval progo v 1:03'8!

Skoki s stolpa gospodje: 1. Grilc (Z) 97'60, 2. Kordelič (L) 92'64, 3. Strnad (L) 89'02; izstopil je radi blesure Čerček (L).

Waterpolo Ljubljana : Zagreb 1:1.

Končno stanje: Z. 221, L. 180.

Izven programa sta se vršila dva rekordna poizkusa, ki sta oba uspela. Na 3×100 m mešano dame je postavila Victoria (Bier, Wimmer, Župan) čas 4:42'3 (preje 4:47). Na 200 m hrbtno sta plavala pod rekordom 3:08'7 Wilfan (P) s 3:06 in Žirovnik (I) s 3:07'4.

Hašk — Ilirija 4 : 2 (2 : 0).

Ilirija je nezasluženo izgubila in rezultat ne odgovarja poteku igre. Pred odmorom je bila igra večinoma odprta v lahki premoči gostov. Po odmoru pa je Ilirija absolutno dominirala, vendar je vse njene napore za izenačenje preprečil sijajni vratar Haška.

Ilirija se v I. polovici ni znašla. Imela je nekaj slabih točk, ki so vse pokvarile. Posebno slab je bil Dekleva, ki ima na vesti dva gola. Po odmoru se je slika spremenila na boljše in so belozeleni nudil res krasno igro.

Hašk je ugajal mnogo bolj kot prejšnja leta, ko je mnogo kombiniral, a ni znal streljati. Igra sedaj povsem drug sistem s krili, kar je pač v duhu modernega nogometa.

10-letnica S. K. Svoboda v Mariboru.

Tekma S. K. Rapid s S. K. Železničar je končala 4:3 (2:2). Tekma ISSK Maribor s S. K. Svoboda (Ljubljana) pa 5:2 (2:2). Tekma S. K. Svoboda (Maribor) proti S. K. Olimp (Celje) je končala neodločeno 4:4 (1:2).

Ostali rezultati.

Celje: Atletik : Primorje 4:3 (4:2).

Zagreb: Concordia : Jugoslavija 2:1 (1:0), drž. prv.

Beograd: BSK : Slavija (Sarajevo) 6:2 (4:1), drž. prv.

Split: Hajduk : Slavija 3:1 (2:0) drž. prv.

Dunaj: Vienna : Admira 3:1 (1:0), Austria : Fac 7:1 (4:1), Nicholson : Wac 8:0 (3:0)! Rapid : Sportklub 4:0.

Praga: Slavija : Sparta 3:1.

Milan: Ambrosiana : Ujpest 5:2, srednjeevropkokal.

S. K. Ilirija. V torek, dne 16. t. m. ob pol 21. uri v Emoni izredna plenarna seja. Radi izredne važnosti prosim polnoštevilne udeležbe. — Glavni tajnik.

Tvornica štampiljk Teodor Rabič
Ljubljana
Miklošičeva cesta 15
Štampiljke v moderni izdelavi

Zimnice (modroce)
ima najcenejše stalno v zalogi in izvršuje vsa tapetniška dela **Sitar Karol, tapetnik in dekorater, Ljubljana, Wolfova 12.** 411

No. I, 567/30—5

Oklic

Na predlog lastnikov se vrši **dne 22. septembra 1930 ob 15. uri pop.** na licu mesta v vili „Bella" na Bledu prostovoljna sodna dražba nepremičnine vlož. štev. 49 k. o. Želeče t. j. vile „Bella" s pritiklinami.

Cenilna vrednost nepremičnine s pritiklinami vred — 35.000 dolarjev. Izklicna cena za vse skupaj 25.000 dolarjev.

Ponudki pod izklicno ceno se ne sprejmejo.

Lastnikom je pridržana pravica premisleka, da v osmih dneh po dnevu dražbe prodajo lahko razveljavijo.

Vsak ponudnik — razen lastnikov — mora pred pričetkom dražbe položiti kot varščino znesek 3.500 dolarjev v gotovini.

Nepremičnine so bremen proste.

Ostali dražbeni pogoji, popis vile in inventarja, so na vpogled pri okrajnem sodišču v Radovljici, soba št. 29 med uradnimi urami in pri dr. Tominšeku Franu, odvetniku v Ljubljani.

Okrajno sodišče v Radovljici, odd. I.
dne 11. septembra 1930.

J. Hlebš
družba z o. z.
Ljubljana, Sv. Petra cesta 33
pleskarstvo in soboslikarstvo
155
se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela, katera izvršuje točno, solidno in po konkurenčnih cenah pod garancijo

III. No. 13008/1.—1930

Razglas

Kraljeva banska uprava dravske banovine otvori 3. novembra 1930 v Mariboru enoletno nižjo gozdarsko šolo. Na ta zavod se sprejme do 20 gojencev (internistov).

V prvi vrsti se bodo v ta učni zavod sprejemali sinovi malih in srednjih gozdnih posestnikov, ki ostanejo na gozdarskem posestvu kot bodoči gospodarji.

Prosilci morajo biti telesno in duševno zdravi, od 16 do 24 let stari.

Vsi gojenci bodo stanovali in se prehranjevali v internatu.

Svejeročno spisano prošnjo, opremljeno s kolkom za 5 Din, je vložiti **do 15. oktobra 1930** in nasloviti na šumarski oddelek kraljevske banske uprave v Ljubljani (za ravnateljstvo mariborske nižje gozdarske šole).

Prošnji je priložiti: Krstni list, domovnico, zadnje šolsko izpričevalo, nravstveno izpričevalo, in obvezo staršev, da bodo krili stroške v internatu.

Podrobnejša pojasnila daje gozdarski odsek kraljevske banske uprave v Ljubljani.

Ljubljana, dne 11. septembra 1930.

Službene objave

Razglasi kraljevske banske uprave

I. No 6837/3.

Razpis.

Na osnovi § 31. zakona o banski upravi se vnovič razpisuje v območju okrajnega cestnega odbora Šmarje pri Jelšah službeno mesto banovinskega cestarja, in sicer: na cestni progi Sv. Jurij—Sv. Urban—Kozje od km 3·000 do 7·500.

Prosilci za to mesto morajo izpolnjevati pogoje iz člena 2. uredbe o službenih razmerjih drž. cestarjev in njih prejemkih in **ne smejo biti mlajši od 23 in ne starejši od 30. let.**

Lastnoročno pisane in s kolkom za 5 Din kolkovane prošnje, opremljene s pravilnimi in zadostno kolkovanimi prilogami (rojstni in krstni list, domovinski list, zadnje šolsko izpričevalo, dokazilo o odsluženju kadrovskega roka, zdravniško izpričevalo, nravstveno izpričevalo, potrdilo pristojnega oblastva, da niso bili obsojeni zbog kaznivih dejanj iz koristoljubja, evntualna dokazila o strokovni usposobljenosti je predložiti najkesneje do 30. sept. 1930. kraljevski banski upravi v Ljubljani.

V Ljubljani, dne 9. septembra 1930.

Kralj. banska uprava Dravske banovine.

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

C IV 100/30—3 2150

Oklic.

Tožeča stranka Lajnšič Marija, žena uradnika v Mariboru, Betnavska c. 80, je vložila proti toženi stranki Ogrizek T., trgovka na Betnavski c. 39, Maribor, radi nedopustnosti izvršbe k opr. št. CIV 100/30 tožbo.

Narok za ustno razpravo se je določil na 8. 10. 1930. dopoldne ob 11. uri pred tem sodiščem v sobi št. 27 razpravna dvorana.

Ker je bivališče tožene stranke neznano, se postavlja g. Ašič, sodni pripravnik v Mariboru, za skrbnika, ki jo bo zastopal na njeno nevarnost in stroške, dokler ne nastopi sama ali ne imenuje pooblaščenca.

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. IV.,
dne 3. septembra 1930.

*

C 142/30—3 2160

Oklic,

Tožeča stranka Jamšek Franc v svojem imenu in imenu nedl. hčere Jamšek Marije, Borje-Magovnik št. 8, je vložila proti toženi stranki Glavač Francu, pos. Borje-Magovnik št. 8, radi 1500 Din s prip. k opr. št. C 142/30—3 tožbo.

Narok za ustno razpravo se je določil na 17. oktobra 1930 ob pol 9. uri dop. pred tem sodiščem v sobi št. 21 razpravna dvorana.

Ker je bivališče tožene stranke neznano, se postavlja g. kanclist Žebre Andrej za skrbnika, ki jo bo zastopal na njeno nevarnost in stroške, dokler ne nastopi sama ali ne imenuje pooblaščenca.

Okrajno sodišče v Litiji, odd. II.,
dne 12. septembra 1930.

*

Kzp 840/30—18. 2155

Razglas.

S pravomočno sodbo okrožnega sodišča v Novem mestu, odd. III., z dne 11. septembra 1930., opr. št. Kzp 840/30—17, se je prepovedalo posečanje krčem za dobo enega leta Kresetu Martinu, rojenemu v Gor. Sušicah 20. avgusta 1891., pristojnemu v Toplice, delavcu sedaj v Miklarjih, in Šenica Francetu, rojenemu 25. avgusta 1900. v Dobindolu, pristojnemu v Toplice, delavcu sedaj v Miklarjih.

Okrožno sodišče Novo mesto, odd. III.,
dne 11. septembra 1930.

*

E 377/30 2159

Dražbeni oklic.

Dne 26. septembra 1930 ob 9. uri bo pri podpisanem sodišču v sobi št. 6 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Družmirje, vl. št. 56.

Cenilna vrednost: 78.802·50 Din; vrednost pritikline: 7110 Din; najmanjši ponudek: 61.275 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglasiti pri sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski sodišča.

Okrajno sodišče v Šoštanju,
dne 6. avgusta 1930.

Vpisi v zadružni register.

II. Vpisale so se izpremembe in dodatki pri nastopnih firmah:

560. Sedež: **Velenje.**
Dan vpisa: 3. septembra 1930.
Besedilo: **Herman Goll nasl., lesna trgovina.**
Obratni predmet: lesna trgovina.
Besedilo firme je odslej Herman Goll.
Imetnik je odslej: Herman Goll, posestnik in lesni trgovec v Velenju št 10.
Izbriše se dosedanja imetnica Goll Zofija, trgovka v Velenju, izbriše se prokura, podeljena Goll Hermanu iz Velenja.

Okrožno sodišče v Celju, odd. I.,
dne 3. septembra 1930.
(Firm 190/30 — Rg A II 233/6)

*

561. Sedež: **Ljubljana.**
Dan vpisa: 8. septembra 1930.
Besedilo: **Dragotin Hribar, I. kranjska mehan. avtomatična tvornica pletenin in tkanin v Ljubljani.**
Vpiše se prokuristinja Hribar Evgenija, soproga tovarnarja v Ljubljani.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III.,
dne 8. septembra 1930.
(Firm 1465/30 Posam II 46/6.)

*

562. Sedež: **Ljubljana.**
Dan vpisa: 8. septembra 1930.
Besedilo: **Prometna banka, d. d. v Ljubljani.**
Občni zbor delničarjev je sklenil dne 26. marca 1930. glasom notarske posvedočbe z istega dne posl. št. 8627:
Delniška glavnica, ki znaša sedaj 5 milijonov Din, se zniža na 50.000 Din z založitvijo 50.000 delnic na 500 delnic po 100 dinarjev, glasečih se na imetnika.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III.,
dne 8. septembra 1930.
(Firm 1592/10 Rg B II 169/10.)

*

563. Sedež: **Lukovica št. 3.**
Dan vpisa: 8. septembra 1930.
Besedilo: **F. Pungartnik.**
Obratni predmet: **Trgovina z mešanim blagom.**
Vpisala se je sledeča sprememba:
Sedež: **Lukovica.**
Obratni predmet odslej: **trgovina z mešanim blagom, alkoholnimi pijačami in sadnimi soki na debelo in drobno.**
Bivališče imetnika odslej: **Lukovica št. 11.**

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III.,
dne 8. septembra 1930.
(Firm. 1574/30 Rg A II 255/3).

*

564. Sedež: **Kranj.**
Dan vpisa: 8. septembra 1930.
Besedilo: **Strojno ključavničarsko podjetje,** družba z o. z. v Kranju v likvidaciji.
Naslednja sprememba: Vsled sklepa občnega zbora z dne 23. julija 1930., posl. št. 444, se je spremenila družabna pogodba z dne 27. marca 1923., posl. št. 14.459 v točkah 9. in 10.
Družba ima enega poslovodjo oziroma likvidatorja, ki zastopa družbo in podpisuje njeno tvrdko samostojno na ta način, da napiše pod od kogarkoli pisanim, tiskanim ali s štampiljo natisnjenim besedilom tvrdke svoje ime.
Izbriše se likvidator Majnik Ignac.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III.,
dne 8. septembra 1930.
(Firm 1406/30. Rg C II 86/21.)

Konkurzni razglasi

Sa 7/30—2 2151

565. Poravnalni oklic.

Uvedba poravnalnega postopanja o imovini dolžnika Kollenz Jožipa, trgovca s steklenino v Ptuju, registrovanega pod firmo Jos. Kollenz v Ptuju.

Poravnalni sodnik dr. Poznik Aleksander, sodnik okrajnega sodišča v Ptuju, poravnalni upravnik dr. Horvat Anton, odvetnik v Ptuju.

Narok za sklepanje poravnave pri imenovanem sodišču, v Ptuju dne 25. oktobra 1930 ob 9. uri. Rok za oglasitev do 20. oktobra 1930 pri okrajnem sodišču v Ptuju.

Okrožno sodišče v Mariboru, odd. III.,
dne 11. septembra 1930.

Razglasi raznih uradov in oblastev

Št. 7953/II. 2—1 2148

Razpis.

Direkcija državnega rudnika Velenje razpisuje na dan 22. septembra 1930 nabavo:

700 m³ gramoza.

Pogoji se dobe pri podpisani direkciji.

Direkcija državnega rudnika Velenje,
dne 11. septembra 1930.

*

ctev. 7946/II. 2141 3—3

Objava.

Na osnovi člena 86. zakona o drž. računovodstvu in na osnovi rešenja Direkcije drž. rudarskih preduzeća v Sarajevu štev. 16.718/30 se bo pri direkciji drž. rudnika v Velenju vršila dne 14. oktobra ob 11. uri prva ofertalna licitacija za prodajo vreč in sicer:

1350 kom. celih uporabljivih vreč od moke po 85 kg,
80 kom. istih od sladkorja,
50 kom. raznih vreč po 50 kg.

Vreče, ki so na prodaj, se lahko ogledajo pri podpisani.

Kavcija se ima položiti najkasneje do 10. ure dopoldne na dan licitacije pri blagajni Direkcije drž. rudnika Velenje v višini od 5% za domače, a 10% za tuje ponudnike od skupne vsote.

Pogoji so na vpogled pri podpisani vsak delavnik ob času uradnih ur.

Direkcija drž. rudnika Velenje,
dne 11. septembra 1930.

Razne objave

Vabilo na izredni občni zbor

ki ga bo imela

ČRNA — KAOLIN d. d.

dne 8. oktobra 1930 ob 10. uri predpoldne v poslovnih prostorih, Volfova ulica 8, s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo ravnateljstva;
2. sklepanje o predlogih po § 20., točka 5 in 7 pravil;
3. volitev članov ravnateljstva in nadzorstva;
4. slučajnosti.

V smislu § 11. pravil imajo delničarki hočejo vršiti glasovalno pravico, položiti najmanj 6 dni pred sestankom občnega zbora svoje delnice pri blagajni družbe v Ljubljani.

Ravnateljstvo.

ANATOLE FRANCE: BOGOVI SO ŽEJNI

77

In odhitel je z dolgimi koraki med vrste grmičevja.

Elodija je ostala za hip nepremično, upiraje pogled srepo v tla. Potem pa se je mahoma pognala za svojim ljubimcem in ga besno, z razpuščenimi lasmi, kakor nenada, pograbila, kakor da ga hoče raztrgati, ter mu zaklicala z glasom, ki so ga dušile kri in solze:

»Prav, moj ljubljeni, pa še mene pošlji pod giljotino, še meni daj odsekati glavo!«

In pri misli, da čuti nož na svojem tilniku, je vse njeno meso vzdrhtelo od groze in naslade.

XXVI.

Med tem ko se je vročinčevo[1] solnce nagibalo proti krvavordečemu zatonu, je blodil Evarist, mračen in poln skrbi, po Marbeufovih[2] vrtovih, ki so bili sedaj narodna last in ki so jih posečali brezdelni Parižani. Tu se je dobivala limonada in sladoled; tu so bili tudi leseni konj in strelišča za mlade patrijote. Pod nekim drevesom je mlad razcapan Savojec s črno čepico na glavi kazal marmotico, ki je plesala po cvilečih glasovih njegovih gosli. Še mlad, slok človek v plavem fraku, z napudranimi lasmi, ki ga je spremljal velik pes, se je ustavil, da b poslušal to divjaško godbo. Evarist je spoznal v njem Robespierrea. Videl je, da je pobledel, shujšal, da ima bolj trd obraz, poln bolestnih gub. In mislil si je: »Koliko truda in koliko trpljenja je ostavilo sledove na njegovem čelu? Kako težko je delati za srečo človeštva! O čem razmišlja v tem trenutku? Ali ga zvok hribovskih gosli razvedri od skrbi za javne zadeve? Ali misli na to, da je sklenil dogovor s smrtjo in da je že blizu ura, ko ga mora izpolniti? Ali razmišlja o tem, da bi se vrnil kot zmagovalec v odbor za javni blagor, ki se je iz njega umaknil, ker je bil sit tega, da ga s Couthonom in Saint-Justom vred drži v šahu uporna večina? Kakšne nade se podé za tem neprodirnim licem ali kakšna bojazen?«

Toda Maksimilijan se je dečku nasmehnil, mu stavil dobrohotno, s pritajenim glasom nekaj vprašanj o njegovi dolini, o koči, o starših, ki jih je ubogi malček zapustil; vrgel mu je droben srebrn novec ter nato nadaljeval svojo šetnjo. Ko je napravil nekaj korakov, se je obrnil, da bi poklical svojega psa, ki je, vohajoč podgano, kazal zobe najeleženi mrmotici.

»Brount! Brount!«

Nato se je pogreznil v senco drevoredov.

Gamelin se iz spoštovanja ni približal samotnemu šetalcu; toda gledaje za drobno postavo, ki se je izgubljala v noč, je molil v mislih tole molitev:

»Videl sem tvojo žalost, Maksimilijan; razumel sem tvojo misel. Tvoja otožnost, tvoja utrujenost in celo ta izraz groze, ki je vtisnjen tvojim pogledom, vse v tebi govori: »Naj se dopolni strahovlada in napoči bratstvo! Francozi, bodite složni, bodite krepostni, bodite dobri. Ljubite se med seboj...« Prav! Služiti hočem tvojim namenom; da boš mogel v svoji modrosti in svoji dobroti napraviti konec državljanskim razdorom, pogasiti bratomorno sovraštvo, napraviti iz rablja vrtnarja, ki bo rezal le še zeljnate glave in salato, hočem pripraviti s svojimi sodrugi v Tribunalu pota milosrčnosti, iztrebljaje zarotnike in izdajalce. Podvojiti hočemo budnost n strogost. Nti eden krivec nam ne uide. In ko pade pod nožem glava poslednjega sovražnika Republike, tedaj boš mogel biti prizanesljiv brez krivde in postaviti nedolžnost in krepost, da vladata Franciji, o oče domovine!«

* * *

Nepodkupljivi je bil že daleč. Dva moža v okroglih klobukih in nankinastih dokolenkah sta mu prekrižala pot na vogalu nekega drevoreda; eden, prav divji na pogled, dolg in mršav, je imel madež nad očesom in je bil podoben Tallienu. Ozrla sta se postrani vanj, se naredila kakor da ga ne poznata, ter odšla dalje. Ko sta bila dovolj oddaljena, da ju ni mogel slišati, sta zamrmrala s tihim glasom:

»Glejte no, to je torej kralj, papež, bog. Zakaj on je Bog. Katarina Théot[1] pa je njegova prorokinja.«

»Diktator, izdajalec, trinog! Še so Bruti na svetu!«

»Tresi se, maloprdnež! Tarpejska pečina je blizu Kapitola!«

Pes Brount se jima je približal. Umolknila sta ter pospešila korake.

---

[1] Catherine Théot, francoska vizijonarka, ki je igrala v revoluciji izvestno vlogo; op. prev.

Stoletnica železnice

Ravno pred 100 leti, 15. septembra leta 1830., so otvorili v Angliji prvo železniško progo Liverpool—Manchester. To je bila prva proga za prevoz potnikov. Ideja, zgraditi voz, ki ga n bo premikala žival, ampak energija pare, ni dala miru Jamesu Wattu, ki je iznašel prvi vporabni parni stroj, pa tudi drugim iznajditeljem ne. Posebno se je zanimal za rešitev tega problema Rihard Trevithick, ki se je prvi upal pred javnost s svojim parnim vozom leta 1801., toda ljudje so se te »pošasti« tako prestrašili, da se je moral iznajditelj kmalu umakniti. Svoje iznajdbe pa Trevithick ni znal izkoristiti, ampak je umrl v veliki revščini, pozabljen od vsega sveta.

Drugi, ki se je zanimal za rešitev zgoraj omenjenega problema, je bil Jurij Stephenson. Siromašni fant se je naučil brati, ko je bil star že 17 let. Učil pa se je brati zato, da bi mogel čitati knjige o Watt ovem parnem stroju. Z neverjetno vztrajnostjo je izdelal za rudniško podjetje, kjer je bil zaposlen, prvo lokomotivo, ki je vlekla 8 vagonov, kjer je bilo naloženih 30 ton rude. Od tedaj dalje se je začela njegova zvezda dvigati: prišel je za inženerja k neki železnici, kjer se je neumorno zavzemal za to, da bi namesto s konji vozili z lok motivo. Leta 1825. je dosegel svoj namen, toda železnica je vozila le blago.

Stephenson pa je moral še enkrat v boj, predno je svoj namen popolnoma dosegel. Ko so sklenili zgraditi železnico Liverpool—Manchester, so se staroverski nazadnjaki . vzeli z vso silo za to, naj vozijo konji. Stephenson pa ni odnehal in železnica je res razpisala več nagrad za najboljšo lokomotivo. Zmagal je Stephenson, s svojim strojem »Rochett«, ki je vozil za takrat z neverjetno brzino 40 km na uro. Tega dne je nastopila parna lokomotiva svojo zmagovito pot .

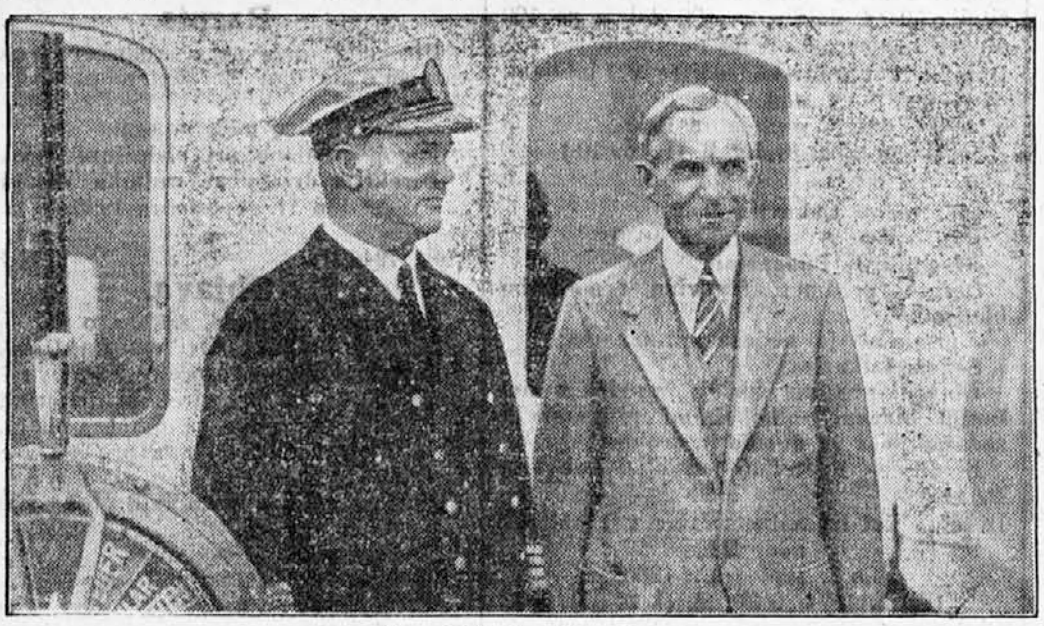

Henry Ford v Evropi.
Henry Ford, znani kralj avtomobilov, se je pri peljal na nemškem novem brzem parniku »Bremen« v Evropo. Slika nam ga kaže v razgovoru s poveljnikom ladje kapitanom Ziegelbeinom.

Prva železniška nesreča

Istočasno z jubilejem, odkar je stekla prva železnica, se moramo tudi spominjati stoletnice prve železniške nesreče. O tem dogodku so poročali angleški listi leta 1830 jako obširno, ker je postal žrtev nesreče znan angleški politik, dočim o otvoritvi železnice niso pisali in poročali niti polovico toliko.

O nesreči so poročali liverpolski listi, da so morali takrat progo zastražiti z močnimi vojaškimi oddelki, da je ljudje niso razdrli. Na več mestih so se namreč zbirali ob progi ljudje, ki so mimovozeče vlake obmetavali s kamenjem, nekateri pa so se spravili tudi nad tir, da bi ga razdrli.

O nesreči sami pa so takrat listi poročali: »Gospoda Huskissona je ob otvoritvi proge Liverpool—Manchaster zadela težka nesreča, ki je imela za posledico njegovo smrt. Gospod Huskisson se je vozil skupaj v vagonu z vojvodo Wellingtonom, z Robertom Peelom, s knezom Esterhazy-jem in z drugimi odličnimi osebami. V bližini postaje Newton se je moral stroj vstaviti, da je dobil svežo vodo. Med tem, ko je stroj črpal vodo, je gosp. Kuskisson stopil z voza. Ko pa je stroj dobil dovolj vode, gospod Huskisson ni dovolj naglo stopil v vlak, ki se je začel že premikati. Gospod Huskisson je skočil na stopnjico in se je hotel prijeti za kljuko vrat od vagona, takrat pa se mu je že približeval drug stroj od nasprotne strani. Takrat pa so se vrata nenadoma odprla, gospod Huskisson je padel na tla, nasproti prihajajoči stroj pa ga je povozil. Nesrečneža so takoj prenesli v neko privatno stanovanje, poseben vlak pa se je odpeljal v Manchaster po zdravnike. Ti so pa ugotovili, da je mož težko ranjen, da je vsaka pomoč odveč in res je gospod Huskisson še tisti večer umrl.

Že takoj ob otvoritvi prve železnice se je torej dogodila nesreča, ki je potnike tako vznemirila, da se nekateri sploh niso hoteli več z vlakom voziti.

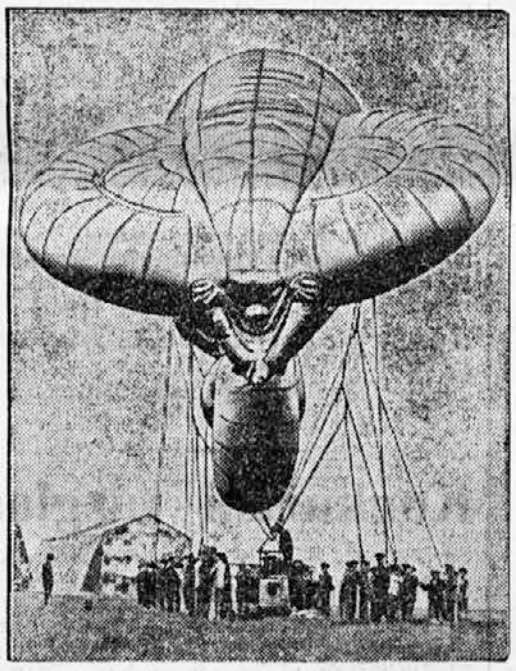

Vojaške vaje v Angliji.
Pri letošnjih velikih vojaških vajah v Angliji so opazovali delovanje topništva s posebno konštruiranega zrakoplova na vrveh.

Koliko nesejo nogometne tekme

Te dni je izšlo letno poročilo mednarodne nogometne zveze, ki se po znanih, a za navadne ljudi nerazumljivih kraticah imenuje »Fifa«. Poročilo je izšlo za prvo polletje l. 1930. Poročilo kaže, kako raste zanimanje za nogomet, ampak pri različnih narodih različno, kajti tu igra tudi kupna moč denarja svojo vlogo po različnih deželah. »Fifa« ni obvezala svojih članov, naj povedo, koliko vstopnic so v raznih deželah prodali, toda svetovna zveza nogometašev sklepa iz prispevkov, ki jih ona mora dobiti (7 in pol marke za vsakih 1000 mark vstopnine), da so posamezne zveze prav lepo odrezale.

Rekord v dohodkih drži Holandska. Tekma z Italijo je prinesla 109.000 mark, tekma z Belgijo pa 108.500 mark. Tekma Argentinija—Uruguaj je dala 80.000 mark, tekma Anglija—Nemčija pa 76.000 mark. Nemška tekma z Italijo v Frankfurtu je prinesla 68.000 mark.

Pravica ločene žene

Pred dunajskimi sodniki pridejo včasih na obravnavo prav zanimive stvari iz vsakdanjega življenja in tudi sodbe, ki jih izrekajo dunajski velemestni sodniki, so včasih prav interesantne.

Te dni sta stali pred nekim dunajskim sodnikom dve ženski. Tožiteljica je tožila mater dečka, za katerim je ona »baje norela«. Tožiteljica je bila ločena od svojega moža, mati pa je hotela sina za sebe doma. Zato je prišlo do tožbe, ker je mati očitala ločeni ženski, »da za njenim sinom nori«.

Sodnik je pa izrekel: »Ni žaljivo, če kdo ženski očita, da za kom ‚nori‘, posebno če je zaljubljena vanj. Ni namreč prav nič nečastnega, če se ločena ženska, ki sama odločuje o svojih dejanjih, zagleda v mladega fanta.«

Tako je na Dunaju, v Ljubljani pa bi utegnilo to biti vse drugače. Vsako mesto in vsaka dežela ima pač svoje navade.

Mož, ki je zapravil 120 milijonov mark

V neki bolnišnici v Berlinu je umrl te dni 73 let stari gospod Armand Schwob, eden največjih pustolovcev današnje dobe. Schwob je bil rojen v neki vasici blizu Basela v Švici. Njegovi precej premožni sorodniki so ga že v mladih njegovih letih poslali v Moskvo, kjer je naglo bogatel in kjer se je znal vriniti v najbolj imenitne kroge ruske družbe in celo na dvor. Pozneje se je pojavil v Parizu, kjer je začel kupčevati z dragulji. Tudi v Parizu se mu je posrečilo najti zveze z najodličnejšo družbo, držal pa si je tudi 80 konj za dirke. Nesreča pa ga ja začela zasledovati, ko se je preselil v Buenos Aires, kjer je izgubil vsled nesrečnih špekulacij okoli 15 milijonov frankov premoženja in je moral napovedati konkurz. — Nato je postal lastnik neke igralnice, ustanovil je tudi akcijsko družbo za izkoriščanje zlatih rudnikov v Walesu, kar je bila očitna sleparija, nato pa je pobegnil v Ameriko, kjer je živel od samih sleparij tako dolgo, dokler ga niso zaprli. Iz zapora pa je kmalu ušel. Leta 1917 se je pojavil zopet v Evropi, kjer je vstopil v francosko službo kot vojni dobavitelj in špijon, ki je zaslužil milijone. Leta 1922 je moral iz Francije pobegniti. Nabavil si je ponarejene potne listine in je odšle v Nemčijo. Tu je organiziral veliko sleparijo s čeki, ki mu je vrgla 800.000 mark čistega, nakar je zopet izginil iz Nemčije v Italijo, kjer je zopet zaslužil s ponarejenimi čeki nad 60.000 mark. Policija ga je dolgo zasledovala, toda brez uspeha. Sedaj pa poročajo iz Berlina, da je tam umrl mož, ki je zapustil neke zanimive dokumente. Iz teh je policija zvedela, da je umrl veliki pustolovec Schwob, ki je zapravil v svojem življenju nad 120 milijonov zlatih mark.

Pariz dobi morsko vodo

Znameniti zdravniki smatrajo morsko vodo za zelo zdravilno, ker ima v sebi najrazličnejše soli. Ker pa je tolikih ljudi, ki si lahko privoščijo potovanja na morje, precej manj kot onih, ki morja še nikdar niso niti videli, hočejo v Parizu omogočiti kopanje v morski vodi tudi manj premožnim ljudem na ta način, da nameravajo napeljati morsko vodo od francoske obale do Pariza, kjer jo bodo lahko rabili po svoje. Ker pa je morska voda toliko bolj zdravilna, kolikor bolj je sveža, in kolikor manj je izpostavljena vplivu solnca in zraka, zato jo bodo napeljali v Pariz pod zemljo po prekopih.

Načrt, napeljati morsko vodo v Pariz, ni nov. Že leta 1869 je francoska vlada pooblastila inženerja Jean de Dieppe-a, da sme začeti polagati cevi na 175 kilometrov dolgi črti od morja do Pariza. Vojska leta 1870 pa je izvršitev tega načrta preprečila.

Po smrti inženerja de Dieppe-a pa njegova ideja ni zaspala, kajti pariški občinski svetovalec Lemarchand se je začel znova zanimati za stvar. Ker ni verjetno, da bi vlada izpremenila svojo prvotno odobritev, utegne Pariz res kmalu dobiti morsko vodo. Kubični meter morske vode bo veljal za privatnike 7 dinarjev, za javne naprave pa 3 dinarje, kar je še vedno precej cenejše kakor pa bivanje na morju za več tednov.

Mesto Le Touquet, ki leži ob morju, ima pa še drug načrt. Tam hočejo zgraditi prav ob obali velik bazen, kamor bodo vodo iz morja dovajali s sesalkami. Ta bazen bo namenjen onim, ki ne marajo valovanja morja. Vodo bodo segrevali, da bo vedno enakomerno topla. Okoli bazena pa bodo postavljene tribune za 300 gledalcev, ker bodo v bazenu prirejali tudi razne plavalne tekme in sportne prireditve na vodi.

Z letalom nad tihotapce

Te dni se je nemški pomorski policiji posrečilo, da je ujela eno najhitrejših malih ladij, kar jih imajo tihotapci z alkoholom v Vzhodnem morju. Alkohola namreč ne tihotapijo samo v Ameriki, ampak v vseh deželah, kjer je alkohol visoko obdavčen.

Carinska uprava v Liebau-u je bila torej te dni obveščena, da je na potu hitra ladjica »Anny«, ki je delala carinskim preglednikom doslej že toliko preglavic. Zato je carinska oblast sklenila, da bo zasledovala tihotapce z vodnim letalom. Letalo se je res dvignilo in je ladjo tudi kmalu dohitelo. Na ladjo so vrgli dve bombi, ki pa nista zadeli. Zato so začeli streljati na ladjo s strojnimi puškami in so gonili ladjo sem in tja tako dolgo, dokler niso prišli na pomoč brzi carinski in policijski motorni čolni, katerim se je posrečilo prignati nevarno tihotapsko ladjo v pristanišče.

Na ladji so našli lepo zalogo alkohola, ki so ga zaplenili, ranjen pa ni bil na ladji nihče, kljub močnemu obstreljevanju.

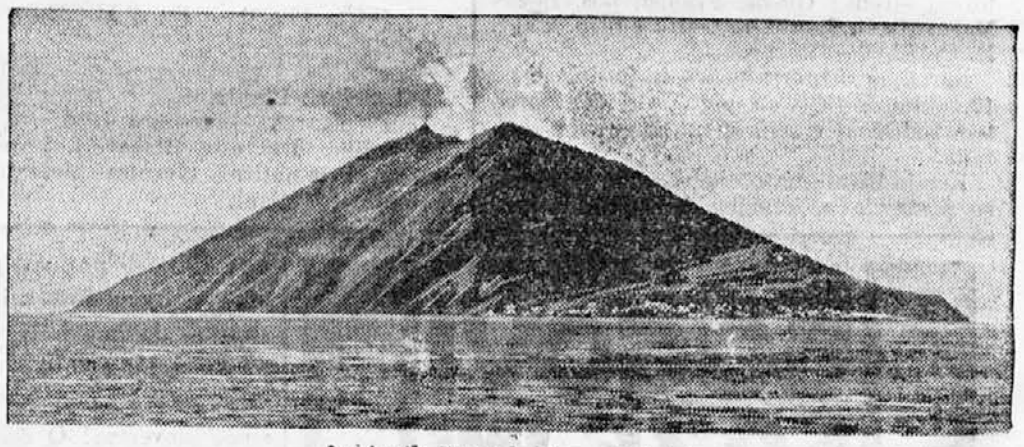

Ognjenik Stromboli zopet deluje.
Ognjenik Stromboli leži na liparskem otoku enakega imena. Dolgo časa je miroval, nedavno pa se je zopet odprl. Tok lave je dosegel vas San Bartolo, kjer je zgorelo več hiš, zgorelo je pa tudi 5 ljudi.

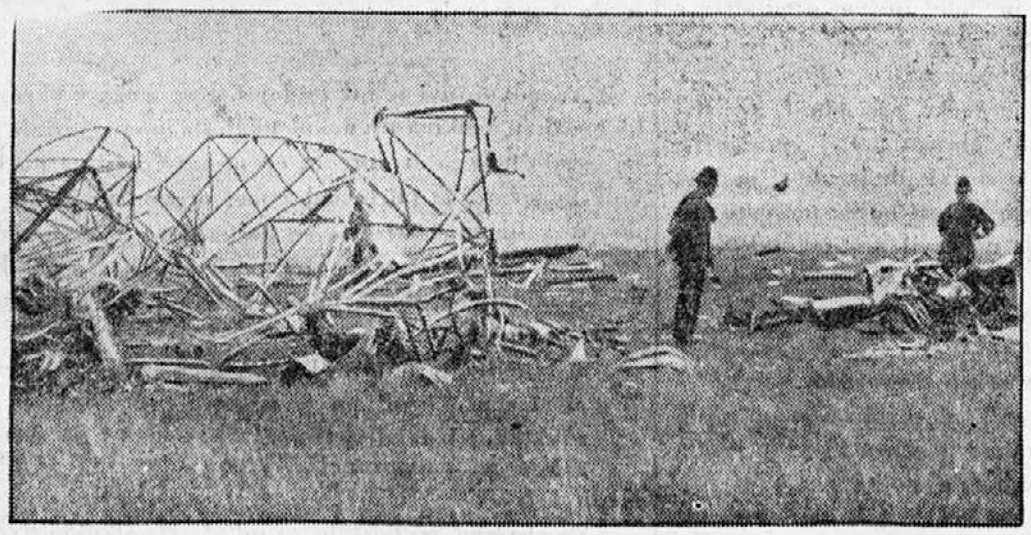

Letalska nesreča v Croydonu.
Na angleškem letališču v Croydonu se je ponesrečilo neko veliko belgijsko potniško letalo. Nesreča je zahtevala dve človeški žrtvi.

19letno dekle je preplavalo Rokavski preliv.
Miss Peggy Duncan iz Južne Afrike je preplavala Rokavski preliv v 16 urah in 15 minut h. Plavati je začela od rta Grisneg pri Calaisu, na angleško obalo pa je priplavala pri Dove-u.

Izdaja tiskarna »Merkur«, Gregorčičeva ulica 23. Za tiskarno odgovarja Otmar Mihálek. — Urednik Janez Debevec. — Za inseratni del odgovarja August Kozman. — Vsi v Ljubljani.